वर्गदृष्टि

Bargadristi Weekly साप्ताहिक

वर्ष ३ अङ्क ४२ पूर्णाङ्क १४० | २०७६ बैशाख ९ गते सोमबार | Monday, Apr. 22, 2019 | पृष्ठ ८ | मूल्य रु. १०|-

दैलेखमा क. हर्कबहादुर शाहीको श्रद्धाञ्जली सभा सम्पन्न

दैलेख । नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (क्रान्तिकारीमाओवादी)कादिवंगतपोलिटव्यूरो सदस्य हर्कबहादुर शाहीको आइतबार श्रद्धाञ्जली सभा सम्पन्न गरिएको छ । क्रान्तिकारी माओवादीदैलेखको आयोजनामा जिल्लाको चामुण्डा विन्द्रासैनी नपा वडा नं. ४, बुढेलीस्थित प्रस्तावित जनता माविको प्राङ्गणमा सम्पन्न श्रद्धाञ्जली सभामा शोक मन्तव्य ...बाँकी ७ पेजमा

नेपालमा कम्युनिस्ट पार्टी स्थापनाको ७० वर्ष

बाँकी नै छ 'नयाँ जनवादी क्रान्ति'को कार्यभार

काठमाडौं । २२ अप्रिल, १९४९ (बैशाख ९, २०७६)मा नेपालमा कम्युनिस्ट पार्टी स्थापना भएको ६९ पूरा गरी ७० वर्षमा प्रवेश गरेको छ । आजकै दिन अर्थात् २००६ साल बैशाख ९ गते रुसी समाजवादी क्रान्तिका महान नेता लेनिनको जन्म दिवसको अवसर पारेर पुष्पलाल श्रेष्ठको नेतृत्व र पहलकदमीमा नेपालमा कम्युनिस्ट पार्टीको स्थापना भएको थियो। महान् लेनिनले रुसी धर्तीमा मार्क्सवादको प्रयोग र समाजवादी क्रान्ति सम्पन्न गर्नका लागि सफल नेतृत्व प्रदान गरी विश्वमा नयाँ सन्देश दिन र विश्व सर्वहारा वर्गको पथप्रदर्शक सिद्धान्तलाई मार्क्सवाद-लेनिनवादका रूपमा विकसित तुल्याउन उल्लेखनीय योगदान गर्नु भएको थियो । ठीक लेनिनको जन्मदिवसकै दिन २००६ सालमा पुष्पलालको नेतृत्वमा नेपालमा कम्युनिस्ट पार्टीको स्थापना भएको थियो ।

प्रायः कम्युनिस्ट पार्टीले आज विभिन्न कार्यक्रम गरी पार्टी ...बाँकी ४ पेजमा

क्रान्तिकारी विकल्पसहित देजमोद्वारा संघर्षको उद्घोष

काठमाडौं । जनप्रदर्शनसहित भव्य रूपमा सम्पन्न भएको प्रथम ऐतिहासिक राष्ट्रिय सम्मेलनलाई सम्बोधन गर्दै देशभक्त जनगणतान्त्रिक मोर्चा, नेपालका अध्यक्ष सीपी गजुरेलले संघीय जनगणतन्त्र नै अबको क्रान्तिकारी विकल्प भएको र त्यसका लागि लडाइँ सुरु भएको उद्घोष गरे । चैत्र २४ अर्थात् २९ औं जनआन्दोलन दिवसको अवसर पारेर सम्पन्न गरिएको सम्मेलनले राष्ट्रियता, जनतन्त्र र जनजीविकाका मुद्दाहरूलाई लिएर संघर्षको दिशामा अगाडि बढ्ने निर्णय गरेको छ भने सम्मेलनले नेता सीपी गजुरेललाई अध्यक्ष र परि थापालाई महासचिवमा निर्वाचित गर्दै ९५ सदस्यीय केन्द्रीय समिति निर्माण गरेको छ । चैत्र २४, २५ र २६ गते गरी तीन ...बाँकी ४ पेजमा

मई दिवस देशैभर मनाइने

काठमाडौं । नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (क्रान्तिकारी माओवादी) निकट अखिल नेपाल क्रान्तिकारी ट्रेड यूनियन महासंघले १३० औं मई दिवस देशैभर मनाउने तयारी गरेको छ । मई दिवसलाई भव्य र प्रभावकारी रूपमा सम्पन्न गर्नका लागि महासंघले संयोजक इश्वर तिमिल्सिनाको नेतृत्वमा १०१ सदस्यी मई दिवस आयोजक समिति समेत बनाएको छ । उक्त आयोजक समितिका सदस्यहरूमा ठाकुर तिमिल्सिना, बद्री चापागाई, कृष्ण कट्टेल, केशव सुवेदी, मोहन पहाडी, मोहनसिंह तामाङ, बालकृष्ण बुढाथोकी, सुरेन्द्र राई, टंक भट्टराई, छाटेलाल पटेल, रूपक खाती, अर्जुनलाल श्रेष्ठ, कुमार घतानी, दिनेश बर्तौला, दिनेश थापा, देवी गौली, बालकुमार सुनार, ध्रुव क्षेत्री, रामकुमार दोङ, रमेश बोहरा, सुन्दर श्रेष्ठ, राजकुमार पुजारी, उद्धव गुरुङ, निषा राई, राजु भुजेल, नरेन्द्र बन्जाडे, दिपक महता, विराट शाही, दर्शन गुरुङ, चन्द्रप्रसाद पोखरेल, ज्ञानबहादुर केसी, मोहम्मद सरफरोरा, राजु पन्त, दिवबहादुर धामी लगायत रहेका छन् ।

मई दिवसलाई लक्षित गरी महासंघले 'क्रान्तिकारी मजदुर आन्दोलनको विचारलाई संगठित शक्तिमा बदलौ ! १३०औं मई दिवस ...बाँकी ४ पेजमा

देजमो ३ नं. प्रदेशले सरकारलाई ज्ञापन पत्र बुझाउने

काठमाडौं । देशभक्त जनगणतान्त्रिक मोर्चा, नेपाल ३ नं. प्रदेशले प्रदेश सकारमार्फत् प्रधानमन्त्रीलाई ज्ञापन पत्र बुझाउने भएको छ । मोर्चाको बैशाख ६ गते बसेको बैठकले बैशाख १५ गते प्रदेश मुकाम हेटौंडा स्थित प्रदेश प्रमुखको कार्यालयमा ज्ञापन पत्र बुझाउने निर्णय गरेको हो । मोर्चाले समसामयिक तथा प्रदेशसँग सम्बन्धित मागहरू समेटेर ज्ञापन पत्र बुझाउने तथा मोर्चाको केन्द्रले बुझाएको ९४ बुँदे मागपत्र पनि स्परणका लागि पुनः बुझाउने निर्णय गरेको छ । बैठकले सबै जिल्लाहरूमा स्थानीय तह तथा इलाका स्तरमा संगठन विस्तार गर्ने निर्णय समेत गरेको छ । बैठकले मोर्चाको हालै सम्पन्न राष्ट्रिय सम्मेलनका सन्देश सभाहरू पनि सबै जिल्लामा गर्ने निर्णय गरेको छ ।

बालुवाटारपछि सिंहदरवार पस्दै सरकारी माफिया

काठमाडौं । बालुवाटारको सरकारी जग्गा हडप्नेमा सत्ताधारी नेकपाका पार्टी महासचिव विष्णु पौडेलसमेतको संलग्नता सप्रमाण फला परेपछि अब सरकारी माफियाको सबिस्तार पोल खुल्न थालेको छ । यो पोल खुल्ने क्रमसँगै नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा) का केन्द्रीय सदस्यहरूले विष्णु पौडेललाई पदबाट बर्खास्त गरिनु पर्ने माग गरिरहेका छन् । पौडेलको छोराका नाममा दर्ता, स्रेस्ता कायम गरिएको उक्त सरकारी जग्गा ओली दाहालको माफिया सरकारले नै मिलाएको थियो । जनस्तरमा पनि पौडेलमाथि कारबाही गर्नुपर्ने आवाज बलियो बन्दै गएको छ भने त्यसका नाइके ओली प्रचण्डमाथि पनि आक्रोश पोखिन थालेको छ ।

नेपालको ...बाँकी ४ पेजमा

साम्राज्यवादकै दृष्टिमा नवउदारवाद

संयुक्त राष्ट्र सङ्घ अन्तर्गत क्रियाशील विभिन्न संस्थाहरूले तयार पारेका रिपोर्टका आधारमा प्रतिवर्ष एउटै नाममा प्रकाशन गरिने पुस्तक यसवर्ष World Economic Situation and Prospects 2019 का नाममा प्रकाशित गरी त्यसलाई इन्टरनेटमा पनि राखिएको छ । प्रतिवेदन दिने ती अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूमा संयुक्त राष्ट्र सङ्घ आर्थिक तथा सामाजिक मामिला सम्बन्धी विभाग (UN/DESA), संयुक्त राष्ट्र सङ्घ व्यापार तथा विकाससम्बन्धी सम्मेलन (UNCTAD) र संयुक्त राष्ट्र सङ्घ अन्तर्गतका अन्य केही क्षेत्रीय आयोगहरू रहेका छन् ।

ती मध्ये अफ्रिकाका लागि आर्थिक आयोग (ECA), युरोपका लागि आर्थिक आयोग (ECE), ल्याटिन अमेरिकी तथा क्यारिवियन

पहिलेका प्रकाशन भन्दा यस पटकको प्रकाशनको प्रवृत्ति भने अलिकति भिन्न छ । नराम्रा तथ्याङ्कलाई लुकाएर, राम्रा तथ्याङ्कको अतिरञ्जना गरेर र कतिपय अवस्थामा मिथ्याङ्कको समेत सहयोग लिएर नवउदारवादी आर्थिक नीतिको जयजयकार गर्ने साम्राज्यवादी निकायहरूले यो प्रकासनसम्म आईपुग्दा मुटुमाथि ढुङ्गा राखेरै भए पनि केही सत्य ओकलेका छन् । यो धरातलीय यथार्थले पैदा गरेको चापको परिणाम हो भन्ने कुरा स्पष्ट छ

● ईन्द्रमोहन सिग्देल 'बसन्त' ●

खाना; सबैलाई स्वस्थ जीवनको सुनिश्चितता; न्यायपूर्ण एवम् गुणस्तरीय शिक्षा; महिलाहरूलाई समान अधिकार छ । नराम्रा तथ्याङ्कलाई लुकाएर, राम्रा तथ्याङ्कको अतिरञ्जना गरेर र कतिपय अवस्थामा मिथ्याङ्कको समेत सहयोग लिएर नवउदारवादी आर्थिक नीतिको जयजयकार गर्ने साम्राज्यवादी निकायहरूले यो प्रकासनसम्म आईपुग्दा मुटुमाथि ढुङ्गा राखेरै भए पनि केही सत्य ओकलेका छन् । यो धरातलीय यथार्थले पैदा गरेको चापको परिणाम हो भन्ने कुरा स्पष्ट छ । यसलाई रिपोर्ट दिने UN/DESA / UNCTAD ले अन्तर्राष्ट्रिय हैसियतबाट र संयुक्त राष्ट्र सङ्घ अन्तर्गतका अन्य आयोगहरूले क्षेत्रीय हैसियतबाट आफ्ना रिपोर्ट उपलव्ध गराएका छन् ।

जम्मा २४६ पृष्ठको यस पुस्तकले २०३० सम्ममा 'दिगो विकासका लक्ष' हासिल गर्ने सन्दर्भमा विश्वका सामु के कस्ता चुनौतीहरू विद्यमान छन् भन्ने विषयमा गहिरिएर विश्लेषण गर्न खोजेको देखिन्छ । यसमा सबै महादेश र प्रायः सबै देशका रिपोर्टका आधारमा तिनको अर्थ सामाजिक ...बाँकी ७ पेजमा

सम्पादकीय

साम्राज्यवादी अन्तरविरोधको चपेटामा नेपाल

नेपाल पहिले कसैको पनि अधीनमा थिएन । यो स्वतन्त्र थियो । सम्झौताहरू त धेरै देशहरूसँग भएका थिए । ती संझौताहरू कोही असमान थिए र कोही सामान्य पनि । यसैका आधारमा नेपाललाई स्वतन्त्र देशको उपमा दिइँदै आएको थियो । यो नेपालीहरूको गौरवको विषय पनि थियो । विश्वमा धेरै धेरै देशहरू उपनिवेशको जाँतोमुनि पिल्सिदा नेपाल स्वतन्त्र रहनुमा भारत र चीनको भूमिका पहिले पनि उत्तिकै रहँदै आएको छ । भारतको भूमिका यस कारणले कि कम्तिमा पनि एउटा हिन्दु राज्य संसारमा बचिराखोस् । त्यसैले उनीहरूले अंग्रेजलाई नेपालमाथि हमला गर्न उस्काएको देखिदैन । धार्मिक युद्धको जमाना थियो । क्रिश्चियन र मुस्लिम हुनु भन्दा नेपाल हिन्दु भई भिन्द नै रहोस् भन्ने उनीहरूको आन्तरिक चाहना थियो । यसमा नेपालीहरूको वीरता र बलिदानले काम नै गरेको थिएन भन्ने होइन । तर अन्तर्राष्ट्रिय र अन्तरदेशीय अन्तरविरोधका हिसावले भारतीयहरूको हिन्दुत्वको स्वच्चता वा पवित्रताको हिसाबले केही काम गरेको पक्कै पनि थियो । यो कुरा मार्क्सवाद सम्मत छैन । तर गैर मार्क्सवादी मतले विश्वमा राज त गरिरहेकै छ ।

उता चीनले पानी ढलो र धार्मिक, सांस्कृतिक, जनसांख्यिक, रोटीबेटी अन्तरघुलनका हिसाबले नेपाललाई भारतसँग नजिक र आफूहरूभन्दा टाढा पहिल्यैदेखि देख्दै आएको पनि हो । भूबनोटका हिसाबले नेपाल स्वतन्त्र रहिराखोस् तर भारतीयहरू वा अंग्रेजहरूको पञ्जामा नपरोस् भन्ने मनसाय र कामना चीनले गर्दै पनि आएकै हो । यी दुवै सँधियार पनि रहँदै आएका छन् । चीन र भारत विश्वका दुई ठूला अर्थतन्त्र र महाशक्तिका रूपमा उदाउँदै गए पछि त अन्तरविरोध पनि नयाँ रूपमा विकसित हुँदै गयो । भारतका कारण चीनले पनि हस्तक्षेप गर्न नसक्ने र भारतले पनि चीनका कारण निल्न नसक्ने अवस्था स्वतः सिर्जना हुन गयो । यसले नेपाललाई भारत र चीनबीचको बफर स्टेटका रूपमा पहिचान बनाइदियो । अन्तरदेशीय र अन्तर महादेशीयका साथै अन्तर साम्राज्यवादी अन्तरविरोधका कारणले नेपालको भूराजनीतिक अवस्थिति अत्यन्त सम्वेदनशील बन्न गएको हो ।

विश्व महाशक्तिका रूपमा चीनको उदयपछि त नेपाल अमेरिकी साम्राज्यवादको आँखाको तारो नै बन्न गयो । आजभन्दा साठी वर्ष पहिले अर्थात् २०१७ सालमा राजा महेन्द्रले राज्यको बागडोर आफ्नो हातमा लिएपछि राजनीतिक रूपमा अमेरिकी दादागिरी र आर्थिक तथा व्यवसायिक र कर्मचारीतन्त्रमा भारतको दादागिरी चल्दै आयो । अबको नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध स्वभावैले मूलतः त्रिपक्षीय र सामान्यत खुल्ला जस्तै हुन गयो । त्रिपक्षीय यसकारणले कि अमरिका, भारत र चीनको स्वार्थपूर्ण दृष्टिकोणहरू नेपालमाथि एकसाथ पर्न गए । महेन्द्रले निकै चतुर्‍याइँका साथ यो अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध कायम गरेको देखिन्छ । त्यतिबेला अमेरिका, भारत र माओकालिन चीनसँगको नेपालको सम्बन्ध राम्रै थियो यसारणले कि सम्बन्धहरू भर्खरै स्थापना भएका थिए र त्रिपक्षीय स्वार्थहरू परिपक्व र जुझारु पनि भइसकेका थिएनन् ।

अबको अबस्था बिल्कुल भिन्द भएर अघि बढेको छ । अमेरिकाले त्यतिबेला चीनलाई हेर्ने गरेको कलिलो दृष्टि अहिले निकै तिखो र अज्जरो बनेको छ । भारत र चीन पनि एकअर्कामा लगभग सबै कुरामा प्रतिस्पर्धा गर्ने परिपक्व अवस्थामा पुगिकेका छन् । अमेरिका अब नेपालको भूराजनीतिक संवेदनशीलतालाई आफ्नो मुट्ठीभित्र पार्न प्रयत्नरत छ । अहिले त अमेरिका नेपाली भूमिमा जमेर बसिसकेको छ । यसले भारत र चीनको स्वार्थमाथि निकै ठूलो धक्का पुर्‍याएको छ । अमेरिका, भारत र चीन नेपालमाथिको आफ्नो प्रभुत्व उनीहरूको अन्तर्राष्ट्रिय स्वार्थ वा क्षेत्रहरूको बाँडफाँड गरेर सन्तुलनमा राख्न चाहिरहेका देखिन्छन् । यसै सन्दर्भमा युरोपले आफ्नो स्वार्थ, खेल र भागबण्डा यी तीन शक्तिसँग खुलेरै गर्ने पनि गरिरहेको छ ।

यो बेलामा नेपालका घरेलु अन्तरविरोध नेपालकै आफ्नै पहल र पहुँचमा छैनन् । यी अन्तरविरोधहरू विदेशीका खेलका गोटीहरू बनिरहेका छन् । कसैले केपी ओली बाठो, कसैले पुष्पकमल दाहाल बाठो, अरु कसैले शेरबहादुर देउवा वा कमल थापा नै बाठो भनेर अज्ञानताको आत्मरतिमा रमाए पनि ती विदेशीका खेलका गोटी बनिरहेका छन् । यी नेपाली अनुहारहरूमध्ये कसैलाई अमेरिकाले, कसैलाई भारतले त कसैलाई युरोपले बोकिरहेका छन् । लडाइँ नेपाली अनुहारका बीचमा देखिए पनि सत्तामा जान कसका कुकुर लडिरहेका छन् भन्ने नै हो । ओली-दाहालको सरकार र सरकारी पार्टी नेकपा पूरै अमेरिकीकरण भएको छ । नेपालको असंलग्न परराष्ट्रनीति परित्याग गरी त्यसको सट्टा संलग्नताको परराष्ट्र नीति अबलम्बन गरी अमेरिकासामु लम्पसार परेको ओलीदाहालको सरकारले विश्वको यो चौमुखी हमला र दबाब थेग्नै सक्ने देखिदैन । वैश्वीकरणको वर्तमान नेपाली अन्तरविरोधमा क्रान्तिकारी शक्तिहरूबाहेक अरु राजनीतिक पार्टीहरू साम्राज्यवादी खेलका गोटीहरू नै बन्ने गर्दछन् । अहिले नेपाल विश्व अन्तरविरोधमा रुमलिएको छ ।

लेखकहरूमा अनुरोध

१. यस वर्गदृष्टि साप्ताहिक तथा मूलबाटो डटकमका लागि लेख/रचना पठाउँदा एक हजार शब्दमा नबढाइकन आफ्नो लेख/रचना पठाइदिनु हुन,
२. कम्प्युटर टाइप गरी पठाउँदा शुक्रबारसम्म र हस्तलिखित पठाउँदा बुधबारसम्म पत्रिकाको कार्यालयमा वा इमेलमा पठाइदिनु हुन,
३. सकेसम्म छोटा र सरल वाक्य प्रयोग गरिदिनु हुन हार्दिक अनुरोध छ ।
४. लेख वा समाचार पठाएपछि ९८६०५०३९८३/९८५११३४८३० वा ०१-४७८५७६३ मा फोन गरी जानकारी गराउन हुन अनुरोध छ ।

सम्पादन विभाग, वर्गदृष्टि मिडिया

परिवर्तनको सम्वाहक
मूलबाटो
सत्यतथ्य निष्पक्ष खबर तथा
विचारका लागि सधैँ हेर्ने र पढ्ने गरौँ ।
www.moolbato.com

क्रान्तिकारीहरू मृत्युलाई हाँकदिने प्रलयकारी सुनामी भई उठ्नु जरुरी

लेनिनले रूसमा कायम रहिआएको पूँजीवादी चक्रब्यूह तोड्न सशस्त्र विद्रोहको मोडेल प्रस्तुत गरी उक्त क्रान्तिकारी युद्ध सफल तुल्याउन रूसी विशिष्टतामा आधारित रहेर सिर्जनात्मक कला प्रयोग गरी समाजवादी क्रान्ति सफल पार्नुभयो । वास्तवमा यो मार्क्सवादको विकसित छलाङ्ग हो- लेनिनवाद ।

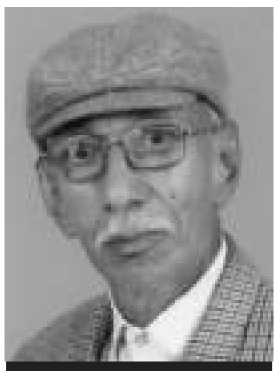
पुष्पगोपाल श्रेष्ठ

कुवाभित्रको त्यो भ्यागुताले त्यही कुवाभित्र आफ्नो आनन्दमय संसारको अनुभूति गर्दै प्रफुलित भई क्वार्र क्वार्र कराई बसे जस्तैगरी, मार्क्सवादी शिक्षालाई सुगा-रटाइमा सिमित पार्ने किसिमले व्यावहारिक ज्ञानबाट बेखवरभई पूरै आँखा चिम्लेर मात्र मार्क्सवादी कित्ताबी ज्ञानमा अल्झी, मार्क्सवादको ब्याख्या र विश्लेषण गर्दै हिंड्नु भनेको, आधुनिक समाजमा दर्शन-शास्त्रका धेरैजसो प्रोफेसरहरू वास्तवमा "पुरोहितवादको डिग्री प्राप्त नोकरहरू" बाहेक अरु केही होइन ।

मार्क्सवाद भनेको त मानव समाजको त्यो ज्ञान-सागरबाट चिन्तन् मनन् गरी त्यसबाट निचोड निकाली, वर्तमान मानव समाजको ठोस परि स्थितिको ठोस विश्लेषण गरी आजको आवश्यक्ता अनुरूप व्यवहारतः अग्रगमनतिर पाइला चाल्नुको नाम र काम हो मार्क्सवाद ।

मार्क्सवाद, त्यस्तो कुनै जडसूत्रवाद होइन, हो त विज्ञानमा आधारित अग्रगमनकारी द्वन्द्वात्मक ऐतिहासिक भौतिकवाद हो । देश, काल र परिस्थितिको ठोस वस्तुको ठोस विश्लेषण गरी अवश्यक्ता अनुरूप आआफ्नो देशको विशेषतामा आधारित राजनैतिक रणनीति, कार्यनीति र क्रान्तिकारी कार्यदिशा निर्माण गरी देश र जनतालाई पूर्ण मुक्त र स्वतन्त्र पारी, नयाँ जनवाद, वैज्ञानिक समाजवाद तथा साम्यवादतर्फ उन्मुख हुने सैद्धान्तिक मार्ग दर्शन हो ।

यसै मार्गदर्शनको धरातलमा उभेर मार्क्सवादलाई चरणवद्ध विकास गर्ने काममा लेनिनले कोसेढुङ्गा थप्नुभयो, अर्थात् लेनिनले पुँजीवादी मुलुकमा गरिने सर्वहारा क्रान्तिको मोडेलको रूपमा आफ्नो देश रुसमा कायम रहिआएको पूँजीवादी चक्रब्यूह तोड्न सशस्त्र विद्रोहको मोडेल प्रस्तुत गरी उक्त क्रान्तिकारी युद्ध सफल तुल्याउन रुसी विशिष्टतामा आधारित रहेर सिर्जनात्मक कला प्रयोग गरी समाजवादी क्रान्ति सफल पार्नुभयो । वास्तवमा यो मार्क्सवादको विकसित छलाङ्ग हो- लेनिनवाद ।

त्यसैगरी चिनियाँ समाज औपनिवेशिक, अर्ध-औपनिवेशिक र अर्ध-सामन्ति रहि आएको सन्दर्भमा माओले चीनको वस्तुस्थितिको माग अनुरूप मार्क्सवादी-लेनिनवादी पथ-प्रदर्शनलाई आत्मसात् गरी चीनको ठोस परिस्थितिको ठोस विश्लेषण गरी, औपनिवेशिक, अर्ध-औपनिवेशिक तथा अर्ध-सामन्ति समाजमा 'गाउँले सहर घेर्ने दीर्घकालिन जनयुद्ध'को मोडेल प्रस्तुत गरी सर्वहारा क्रान्तिकारी युद्ध सफल तुल्याउन चिनियाँ समाजको विशिष्टतामा आधारित रहेर सिर्जनात्मक कला प्रयोग गरी नयाँ जनवादी क्रान्तिको धुरी चढ्न सफल भयो । मार्क्सवादको यो अर्को दोस्रो गुणात्मक र विकसित छलाङ्ग हो माओवाद ।

यसो भनेर फेरि, मार्क्सवाद-लेनिनवाद-माओवादी शिक्षा अध्ययन गर्नुको नाउँमा उही पुरानो कित्ताबी पढाइको शिक्षा प्रणालीलाई अङ्गीकार गर्नु ठीक होइन । त्यस शिक्षा प्रणालीले मानिसहरूलाई यस्ता थुप्रै अनावश्यक, अनुपयोगी र निर्जिव ज्ञान प्राप्त गर्न विवश तुल्याउँथ्यो, जो दिमागमा खाँदिएर रहेको हुन्थ्यो र जसले जनमानसलाई दक्षिणपन्थी अवसरवाद, नवसंशोधनवादको साँचोमा धालेर क्रान्ति विरोधीमा परिणत गरिदिन्थ्यो । तर मानव-ज्ञानद्वारा सञ्चित निधिलाई हृदयंङ्गम नगरिकन कम्युनिष्ट बन्न सकिन्छ भन्ने यसबाट निष्कर्ष निकाल्न खोज्नु भयो भने तपाइले ठूलो भूल गर्नु हुनेछ । स्वयम् साम्यवाद जसको परिणाम हो यो समग्र ज्ञान आत्मसात नगरिकनै कम्युनिष्ट नाराहरू र साम्यवादी विज्ञानको निष्कर्षहरू मात्र रट्नु पर्याप्त छ भन्ने सोच्नु पनि ठूलो गल्ति हुनेछ । मानव ज्ञानको निधिबाट साम्यवादको प्रादुर्भाव कसरी भएको थियो भन्ने कुराको उदाहरण हो- मार्क्सवाद ।

मालेमावादी कम्युनिष्टहरूले अत्यन्तै महत्वका साथ ध्यान केन्द्रित गर्नुपर्ने कुरो भनेको सशस्त्र बलद्वारा राजसत्ता कब्जा गर्नु र सशस्त्र विद्रोह (जनयुद्ध) द्वारा समस्याको फछ्र्यौट गर्नु क्रान्तिकारी कम्युनिष्टहरूको केन्द्रिय अभिभारा र सर्वोच्च रूप हो । क्रान्ति सम्बन्धी यो मार्क्सवाद-लेनिनवाद-माओवादी सिद्धान्त सर्वव्यापी रूपले नेपालमा जस्तै अरु प्राय सबै देशहरूमा लागु हुन्छ ।

युगौं युगदेखि नेपालका वीर-विराङ्गनाहरूको रगतले कोरेको नेपालको गौरवशाली इतिहांसमा कालो धब्बा स्वरूप तत्कालिन निम्छरो शासक वर्गले आफ्नो वर्गीय तथा व्यक्तिगत स्वार्थ सामु राष्ट्रिय स्वाधिनतालाई तुच्छ मानी आततायी ब्रिटिस साम्राज्यवाद सामु नतमस्तक भई गरेको १८१६ मार्च ४ को सुगौली सन्धिले नेपालको भूभाग करिवन एकतिहाई, अर्थात् नेपालको पूर्व सिमाना मेची नदी र पश्चिमको महाकाली नदी बीचमा खुम्चियो । पूर्व पश्चिम ११२० कि.मि.को लम्बाईमा फैलिएको ८५५ कि.मि.मा सिमित हुन गयो । विशाल नेपालको चौवन्दी सिमाना ३७७६ कि.मि.को सिमारेखामा तन्किएको थियो भने सुगौलीको सन्धिले २८८९.४७ कि.मि.को सिमाबन्दीको रेखाभित्र रहन बाध्य गरायो । २,०४,९१७ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफलबाट १,४७,१४१ वर्ग कि.मि.को सीमित रहन पुग्यो ।

३,२२२.८८ कि.मि. सिमारेखाले नेपाल राज्य घेरिएको मध्ये १,४३९.१८ कि.मि. लामो सीमारेखाले चीन सीमा छोएको छ भने १,८८० कि.मि. सीमारेखा भारतीय सीमातर्फ पर्दछ । नेपाल-भारत नदी सीमाखण्डमा साना-ठूला गरी ६० वटा नदी नालाले दुई देशका सिमानाको काम गरेका छन् । यस्ता नदीहरू मध्ये पूर्वको मेची र पश्चिमको महाकाली उल्लेखनीय रहेका छन् । मेचीले ८० महाकालीले २२५, नारायणीले २४, राप्तीले ६ र अन्य बाँकी नदीहरूले ३३५ कि.मि. सीमारेखाको काम गरेको छ । नेपालको २६ जिल्ला भारतसँग जोडिएका छन् भने १५ जिल्लाले चीनको सिमाना छोएका छन् ।

त्यसो त बेलायतको संसदले १८ जुलाई १९४७ मा पारित गरेको "इण्डिया इन्डिपेन्डेन्ट ऐक्ट"मा स्पष्ट रूपमा हामी जुन अवस्थामा भारत आएका थियौं, त्यहि अवस्थामा छाडेर जाँदैछौं भन्ने लेखिएको निर्णयले त्यो सुगौली सन्धिको पनि औचित्यता समाप्त भएको जनाइसकेको स्थिति छ भने अर्कोतिर सन् १९५० जुलाई ३१ मा भएको नेपाल-भारत शान्ति तथा मैत्री सन्धिको ...बाँकी ७ पेजमा

झर्रोटर्रो

kailubraha73@gmail.com

कैलुब्राह

यस्तो पनि हुँदो रैछ, राजनीतिमा कैले कैले

क्रान्तिकारी माउवादीका बयोबृद्ध नेता हर्कबहादुर शाहीको निधन भयो । निधन भएपछि उनको पार्थिव शरीरलाई माउवादी पाटीले कुपण्डोलको पाटी कार्यालयमा राखेर श्रद्धाञ्जली दिने कार्यक्रम राख्यो । उनलाई श्रद्धाञ्जली दिन विभिन्न कम्निस पाटीका नेता कार्यक्र्ताको लर्को लाग्यो । त्यो कार्यक्रममा सरकारका पुलिस मन्तरी पनि आए । पुलिस मन्तरी भएको हुनाले अघि पछि, दायाँ बायाँ, चारै चौफेर हातहतियार गोलाबारुदले सजिसजाउ भएका पुलिसहर्को सुरक्षा उर्फ घेराबन्दी लिएर आए ।

त्यो श्रद्धाञ्जली कार्यक्रममा हिज जनयुद्धका बेला सरकारी पुलिस र आर्मीसित लडेका रेडआर्मी र नेता कार्यक्र्ताको बाक्लै उपस्थिति थियो । तिनीहरू हालका सरकारी पुलिस मन्तरीको योजना र निर्देशनमा लडेका थे । जनयुद्धमा सरकारी आर्मी र पुलिससित लडेको घटनाले एउटा जुग पनि बिताएको छैन । केही बर्ख मात्रै बितेको छ आखिर । त्यतिबेलाको लडाइँको धमाकाको आवाज अझै सेलाइसकेको छैन ।

उतीबेला ती पुलिस मन्तरीको टाउकालाई सरखारले पाचास लाखको मोल तोकेर टाउको काटेर ल्याउने टेण्डर खोलेको थ्यो । आर्मी र पुलिसहरू तिनको टाउको खोज्दै गाउँगाउँमा छापा मारेर अप्रेशन चलाउँथ्यो । ती दिन सबैका मनमनमा फिलिमको रिलझैँ फनफनी घुमेकै छन् ।

तर घटनाक्राले भने उल्टापाल्टा बाटो लियो । हिज नेताको सुरक्षा गर्न अघिपछि माउवादीका रेडआर्मी, कार्यक्र्ता, जनता लाग्थे । आफू मिटाई नेताको बचाउ गर्थे । सरकारी आर्मी, पुलिस, सरकारी पाटीका मनुखेले माउवादीका नेता, कार्यक्र्ता र रेडआर्मीलाई भेटेसम्म ठाउँका ठाउँ ठहरै पार्थे । नेतालाई बचाउन भोकानाङ्गा रैती मनुखेले आफ्नो ज्यान समेत बलि चढाउँथे । ऐले हावहुरी उल्टोदिशातिर बगेर हुण्डरी मच्चाएको छ ।

सरकारी पुलिस र आर्मीसित लड्न पठाउने नेता पुलिस मन्तरी भका छन् । आज उनैले पुलिसलाई हिजका आफ्ना माउवादी नेता कार्यक्र्तालाई पकड्न र झ्यालखानामा कोचेर सडाउन पठाका छन् । पकड्न जाँदा भाग्न खोजे उतै उडाइदिनु भनेर आदेश पठाका छन् । हिज टाउको छिनाउन हिडेका काला आर्मी र पुलिसले बन्दुक, हातहतियार र गोला बारुद बोकेर उनको सुरक्षा गर्न अहोरात्र खटेका छन् । हिज जनयुद्धमा सुरक्षा गर्न खटेका रेडआर्मी र कार्यक्र्ताले भेट गर्न पनि पाउँदैनन् । कस्तो उल्का हो यो । टाउको काट्नेले सुरक्षा गर्ने रे, टाउको जोगाइदिएर जीवन बचाइदिनेलाई आज झ्यालखानामा कोच्नु पर्ने ।

यो कैलुब्राह बडो अचम्म मानेर दङ्दास भएको छ । कस्तामुखिको क्रान्ति हो यो ? कस्तालाई गणतन्त्र हो यो ? यो नेपाल सरहद भित्रका गरिबगुरुवा, भोकानाङ्गा, निर्धा निमुखालाई त सँधै गनतन्त्र मात्रै हात लाग्ने । लड्यो लड्यो लड्यो तलै झऱ्यो । फेरी लड्यो फेरी झऱ्यो । सिसिफसको कथा जस्तो । यो कैलुले पनि जनयुद्धमा निकै दुख्ख गरेर नेताको सुरक्षामा खटेकै हो । जेजस्तो भएपनि हिजका त आफ्ना अब्बल दर्जाका नेतै त हुन् पुलिस मन्तरी भनेर जम्का भेट भैसकेपछि सुटुक्क हात मिलाउन खोजेको त आर्मी पुलिसले छेक्छ बाबा ।

आफैले नेता बनाएर मन्तरी बनाको जस्तो पो गर्चन ए गाँठे । यस्तै भएर होलो आफैले दस मैना पेटमा बोकेर, पाउनुसम्म दुःख भोगेर, पेटभित्र हुर्काएर अन्तमा ज्यानकै बाजी राखेर जन्माएका छोराछोरी ठूलाबडा भएपछि चोर, डाँका, हत्यारा, लुटेरा बलात्कारी, रण्डी भएपछि ती आमाले यस्ता छोराछोरी जन्मनु भन्दा पेटमै मरेको भए हुन्थ्यो भनेको कुरो यो कैलुले धेरै आमाहरूबाट सुनेको छ । यस्ता नेता हुन्चन् भन्ने पैले था'पा'को भए आफ्नो ज्यानको बाजी राखेर तिनको कस्ले सुरक्षा गर्दो हो ।

उतीबेलै सरकारी आर्मी पुलिसले मुन्ट्याइदेको भए पनि ठिकै हुने रैच भन्ने जस्तो लाग्च कतिकतिखेर त । कमसेकम टाउको काट्नेले पचास लाख पाएर आफ्नो जिन्दगी त सुधार्दो हो ।

त्यै भएर मलाई फत्तेमानले गा'को र यादव खरेलले लेखेको गीत पनि बदल्नु परो भन्ने लागो ।

यस्तो पनि हुँदो रैछ, राजनीतिमा कैले कैले
नेतालाई मायाँ गर्न गम्भीर भूल गरेँ मैले
यस्तो पनि हुँदो रैछ

मेरो जस्तो मायाँ दिने तिमीलाई प्रभु होला
तिम्रोलागि मेरा भन्दा बजेट खाने मुटु रोला
जस्लाई आफ्नो सम्झेको थेँ उही पो शत्रु भयो ऐले
नेतालाई मायाँ गर्न गम्भीर भूल गरेँ मैले
यस्तो पनि हुँदो रैछ

मेरो मायाँ कुल्ची जाने तिम्रो बन्दुक सँधै फुलोस्
मेरो लक्ष्य मारिजाने तिम्लाई कुर्ची सँधै मिलोस्
तिखा आँखा मेरा अझै सपना देखिराछन् ऐले
नेतालाई मायाँ गर्न गम्भीर भूल गरेँ मैले
यस्तो पनि हुँदो रैछ ।

यस्तो पनि हुँदो रैछ, राजनीतिमा कैले कैले
नेतालाई मायाँ गर्न गम्भीर भूल गरेँ मैले
यस्तो पनि हुँदो रैछ ।

नेपालले सुनको थालमा भिख मागिरहेको छ : विजय याक्सो

गार्खा भर्तिमा जाँदा

सुरुमा गार्खा ब्रिटिश भर्ती हाम्रो लागि सामान्य जस्तै लागेको थियो। तर हाम्रा पितापूर्खालाई अपहरणको शैलीमा लगिँदो रहेछ। गाउँघरबाट भगाएर, चोरेर लगिँदो रहेछ। भुक्याएर पनि लगिएको रहेको छ। त्यतिबेला ब्रिटिश इण्डियामा थियो, कम्पनी सरकारका रूपमा।

यसको पृष्ठभूमिमा नेपालीहरूको शुरवीर र लडाकुपन नै कारक थियो। इण्डियामा आउँदा ब्रिटिशहरूले नेपालमाथि पनि आक्रमण गरे। हाम्रा पूर्खाहरू नालापानी, किल्ला काँगडा र तिष्टाका किल्लाहरूमा निकै बहादुरीका साथ लडे। उनीहरूलाई लाग्यो, नेपालीहरूलाई आक्रमण गरेर जित्न नसकिंदो रहेनछ। बरु उनीहरूलाई हाम्रो सेनामा भर्ती गराएर लडाउनु पर्छ भन्ने सोच बनेको देखिन्छ।

लडाइँका बेलामा पनि धेरै गोर्खालीहरूलाई युद्धबन्दी बनाएर लाहोरमा राखेको रहेछ। अहिले लाहोर पाकिस्तानमा पर्छ। तर सिंगो इण्डिया हुँदा अंग्रेजका पालामा यो इण्डियामा थियो। त्यसरी लिएका युद्ध बन्दीहरूलाई काम गराउने र लडाइँमा लेजाने गर्दा रहेछन्। त्यतिबेला कानुन पनि थिएन, जेनेभा कन्भेन्सन पनि बनेको थिएन। जसरी पनि र जे काममा पनि ती युद्धबन्दीहरूलाई लगाइन्थ्यो। तर लगाइएको कामका निकै राम्रो काम गरेका र इमान्दारिता देखाएका हुँदा र नेपालमाथि विजय पनि हासिल गरिनसकेका हुँदा ती युद्ध बन्दीहरूलाई उनीहरूले फौजमा लिएर आर्मीमा परिणत गरे।

आर्मीमा परिणत गरिसकेपछि उनीहरूले के नाम वा परिचय दिने भनेर सोचेको पनि देखिन्छ। उनीहरूले द्रव्य शाहको गोर्खा सेना थियो। त्यही गार्खा सेनाको मद्दतले पृथ्वीनारायण शाहले नेपाल एकीकरण गरेका थिए। त्यो गोर्खा सेनाको नाम नेपालमा पनि टुटिसकेको थियो। तर ब्रिटिशहरूले बनाएका नेपाली सेनालाई गोर्खा भनेर नामाकरण गरे। यही गोर्खा सेनाका नाममा नेपाली पल्टन चलाए।

ब्रिटिशले यही गोर्खाली पल्टनको बहादुरीपूर्ण लडाइँ र विजयले संसार कब्जा गर्‍यो। पहिलो र दोस्रो विश्व युद्धमा नेपाली वा गोर्खाली फौजहरूको निकै प्रयोग पछि पनि यिनीहरूले गोर्खाली सेनाको भर्ती लिन छाडेनन्। समय पनि परिवर्तन भइसकेको थियो। उपनिवेशविरुद्धमा आन्दोलनहरू संसारभर चलिरहेका थिए। ब्रिटिशले भारत छाड्नुपर्ने भयो। त्यतिबेला उनीहरूले त्रिपक्षीय सन्धि वा सहमति बनाएर गोर्खा भर्ती जारी राखिरहे।

हामी अहिले पनि त्यही त्रिपक्षीय सन्धि अनुसार गार्खा भर्तीमा गइरहेका छौं। यसमा पनि जातिय हिसाबले विशेष गरी राई, लिम्बु, मगर र गुरुङहरूको भर्ती धेरैजसो थियो। मेरा बाबा पनि यही निरन्तरतामा लाहुरै हुनु भएको थियो। पछि म पनि ब्रिटिश गोर्खा आर्मीमा भर्ती भएर गएँ। मेरो पनि ब्रिटिश आर्मीमा भर्ती हुने आशय रहेकाले भर्ती भए। मैले त्यो चलनलाई स्वीकार गरी ब्रिटिश भर्तीमा गएँ।

हामीलाई ब्रिटिशले गरेको उपयोग

म पेन्सनमा घर आए, सन् १९९८ मा। त्यस बेला नेपालमा गेसोको संगठन थियो। मेरो जिम्मेवारी ललितपुर जिल्लाको थियो। म केन्द्रीय सदस्य पनि हुँ, त्यतिबेला। साथीभाइरहरूसँग मिलेर केही क्याम्पेन पनि गरे। त्यसपछि धेरै कुराहरू बुझ्दै गए। दाजुभाइहरूसँगको हेलमेल र पाएको अवसरको कारणले धेरै कुराहरू बुझियो पनि। हाम्रा बाउबाजेहरूलाई लडाइँमा निकै प्रयोग गरे र लडाइँ सिद्धिएपछि खाली खुट्टा घर फर्काए। मेरो बाउको जम्मा १६ रूपैयाँ पेन्सन थियो। त्यो नगन्य थियो। यो कुरालाई बुझेर जब गेसोको आन्दोलन सुरु भयो, त्यहाँदेखि मैले सुन्ने र बुझ्ने मौका पाएँ।

पत्रपत्रिकामा चासो पनि बढ्यो। अहिले त फेस बुकको पनि निकै चल्ती छ। अहिले कुरा बुझ्दै जाँदा थाह भयो कि ब्रिटिशले नेपालीहरूलाई निकै साह्रो शोषण गरेको रहेछ। केही थोरै उदाहरण मात्र लिंदा पनि थाह लाग्छ कि युद्धकालमा बर्मामा एक बटालियन जति ब्रिटिश गोर्खा बसेको थियो। त्यसमाथि जापानले आक्रमण गर्‍यो। वरिपरि घेरा मारेर बीचमा हवाई आक्रमण गर्‍यो। त्यतिबेला तहसनहस भएर भाग्दा परतिर रहेको मन्डाले नामको खोला रहेछ, त्यही खोलामा गोर्खाहरू गए, तर त्यो खोला तर्ने पुल नै दुस्मनले ध्वस्त पारिदिएको रहेछ।

त्यो भएपछि खोलामा हाम फाल्नु भन्दा अर्को विकल्प थिएन। हाम त फाल्ने हो, तर त्यहाँ गोर्खाका केटाकेटी र बच्चाबच्चीहरू पनि थिए। ती त हाम फाल्न सक्ने भएनन्। खोलामा नौजवानहरू हाम फालेर परिवारहरू तार्ने क्रममा एम्बुस थापेर बसेका जापानीहरूले जति पनि नेपालीहरू खोलामा पसेका थिए, ती सबैलाई गोलीले भुटे। भुट्दा खेरी त्यो खोला नै रगतले रातो भएर बग्यो। भाग्यले बचेका केही गोर्खाहरू, घाइतेहरू खोला पारीको जंगलभित्र लुके, ओढारमा बसे। घाइतेहरू कति मरेर गए, बाँचेकाहरू पनि अन्यत्र जान सकेनन्। घर फर्कने कुरा त गर्दै नगरौं।

जापानले तहसनहस बनायो, ब्रिटिशले छाड्यो। बाँचेकाहरूको जीवन अस्तव्यस्त भयो। भनिन्छ, त्यहाँ केही ब्रिटिशहरू पनि थिए। तर ती ब्रिटिशहरूलाई ब्रिटिश सरकारले खोजी गरेर घर फिर्ता गर्‍यो। वर्षौ पछाडी पनि खोजेर लग्यो, तर हामी गोर्खालीहरूको खोजी कसले गर्ने ? गोर्खालीहरूलाई न त नेपाल सकारले खोजी गर्‍यो, न त ब्रिटिश सरकाले नै। ती तहसनहस भएर बसेका नेपालीहरू त्यहीं रहनुको कुनै पनि विकल्प रहेन। ती मानिसहरू अहिले त बूढा भएर मरे। उनका त्यहाँ रहेका सन्तानहरू अहिले आफूहरू नेपाली भएको पनि भुले, नेपाली भाषा, संस्कृति, भेषभूषा र पहिचान पनि बिर्सिए। अहिले केही थोरै नेपाली बर्मेलीहरू टुटेफुटेको नेपाली बोल्ने गर्दछन्।

नेपालीले उनीहरूको देश गुमाए, उनीहरूको पहिचान गुमाए, संस्कृति गुमाए, भाषा र भेषभूषा गुमाए। उनीहरूले सम्पूर्ण कुराहरू गुमाए। उनीहरूलाई भोलिका दिनहरूमा बर्माले खेदाउन पनि सक्छ। शरणार्थी बनाउन पनि सक्छ। तर नेपालले खोजी गरिरहेको छैन। योभन्दा ठूलो अन्धकारमय भविष्य, दुःख पीडा अरु के हुन सक्ला ? यो त एउटा देशको उदाहरण मात्र हो। यस्ता घटना विश्वका ४३ वटा देशमा भएका छन्। बर्मा, फिजी, इटली, सिसिली, जर्मनी आदि देशहरूमा छरिएर रहेका छन्। यस्तो अत्याचार पूर्ण हालतमा ब्रिटिशले नेपालीहरूलाई प्रयोग गरिरहेका छन्।

नेपालका तात्कालीन शासकहरूले पनि खोजी गरेनन्। हाम्रा पितापूर्खाहरू पनि खोजी गर्ने अवस्था र हैसियतमा रहेनन्। पछिल्लो पिंढीका हामीहरूले पढेर, सुनेर बल्ल जानेका र बुझेका छौं यी कुराहरू। हामी केही जान्ने बुझ्नेका लागि यस्तो व्यवहार त पशुलाई पनि गरिँदैन। यसैका आधारमा हामीहरूले भनिरहेका छौं- यो माग गरेर कि हामी गार्खाहरूलाई त्यसको क्षतिपूर्ति दिनु पर्छ।

हामीहरूलाई हाम्रा बाजे बराजुहरूदेखिको क्षतिपूर्तिका साथै केही 'टाइम फ्रेम' देखिको यताका पुस्तालाई भने ब्रिटिशसरह सेवा सुविधा र क्षतिपूर्ति दिनु पर्दछ। उसले हामीले उठाएका प्रश्नहरूको जवाफ दिनु पर्छ नै। यस्तो प्रश्न नेपाल सरकारका लगि पनि उत्तिकै सत्य हो कि नेपाल सरकारले त्यसको सोधीखोजी किन गरेन ? पहिलो महायुद्धताका पनि तात्कालीन नेपाली शासक र ब्रिटिश सरकारका बीचमा केही न केही सहमति वा संझौता त भयो होला नै। मौखिक होस् वा लिखित, त्यसको आधिकारिकता खोइ ?

असमानतामा आधारित त्रिपक्षीय सन्धी

दोस्रो महायुद्धपछि पनि ब्रिटिश, नेपाल र भारतका बीचमा त्रिपक्षीय सम्झौता भएको उल्लेख छ। यसको बारेमा पनि जानकारी हुनु जरुरी छ। द्विपक्षीय, त्रिपक्षीय वा बहुपक्षीय सन्धि नै भए पनि त्यसअनुसार सर्तहरूको पालना वा आधिकारिकता त जरुरी छ। त्यसको नवीकरण जरुरी छ कि छैन ? विना आधार किन ढुक्क भएर बसेका त ? यो त समयअनुसार बदलिँदै जानु पर्छ। यदि यही सन्धिको बहाना बनाएर ब्रिटिशले हामीहरूलाई ठगिरहेको छ भने यो खारेज हुनु पर्छ।

गेसोमा रहँदा पनि धेरै कुराहरूको उठान गरिएको छ। हाल गेसोले यी मागहरूमा त्यति चासो गर्न छाडेपछि हामी बिगेसोमा आबद्ध छौं। गेसोका साथीहरूले सत्याग्रहका कामहरू गरिरहेका छन्। गेसो, जीडब्ल्यु एस् आदिले उठान गरेका सबै कुराहरू गार्खालीहरूका लागि हो। तर बिगेसोले त्यो परम्पराभन्दा अलि माथि उठेर एजेण्डाहरूको उठान गरेको छ। विगतमा गेसोले उठाएका गोर्खा र गोर्खा आर्मीका सेवासुविधाका कुराहरू अंशमा देखिन्छन्। तर हामीहरूले सन्धिसंझौताको इतिहासदेखि क्षतिपूर्तिसम्मका कुरा गरेका छौं। यो भनेको कुरा पूर्णतामा उठाइएको हो। गेसो र अन्य संगठनहरूमा आवद्ध साथीहरूले अंशमा वा हाँगाबिंगा, पात वा फलफूलहरूमा कुरा उठाउँदा हामीले जरा, फेंदहुँदै टुप्पोसम्मका सबै कुरा समग्रमा उठाएका छौं।

सिंगापुर, कतारमा गोर्खा भर्ती के हो ?

क्षितिजीय आकारका हिसाबले पनि हामीले उठाएका कुराहरू ब्रिटिश, इण्डिया र नेपालका कुराहरू मात्र सिमित छैन। हामीले सिंगापुर पुलिसमा नेपालीहरूको भर्तीको कुरा के हो भनी उठाएका छौं। साउदीमा पनि नेपाली भर्ती लिने गरिरहेको छ। उता जीआर युको कुरा पनि छ।

सिंगापुरको कुरा गर्दा ब्रिटिश नेपाल वा इण्डियासँगको जस्तो कुनै सन्धि वा सहमति पनि छैन। भर्ती गर्दा ब्रिटिश आर्मी भनेर भर्ती लिन्छ, तर पठाउँछ सिंगापुरमा। यो के हो ? ब्रिटिशको भन्दा निकै कम संख्या सिंगापुरमा लैजान्छ। त्यहाँ लगेर म्यान पावर सप्लाइ गरिरहेको छ। यो म्यानपावर सप्लाइ गरेको बापत ब्रिटिशले सिंगापुरबाट रेमिटेन्स पाउँछ। यसबारेमा नेपाल सरकार किन चूप लागिरहेको छ वा नेपालको सरकारको यो मामलासँगको साइनो के हो ?

ब्रिटिश सिंगापुरको बीचमा बिजनेस कन्ट्र्याक्ट हुन सक्छ। तर सरकारको यसबारेमा धारणा के हो ? यो मानव बेचबिखन तथा ओसारपसारको कुरो हो त। नेपाल र सिंगापुरबीचमा यो बारेमा के छ समझदारी वा कुराकानी ? त्यसै गरी सिंगापुरको बारेमा ब्रिटिश र नेपालको बीचमा पनि कुनै सहमति त छैन। यो हाम्रो गम्भीर कन्सर्नको विषय हो।

हामीलाई थाह भएअनुसार सिंगापुरमा नेपालीहरू पठाएबापत बेलायतले निस्चित रकम पाउँछ। यसको ठूलो हिस्सा आफूले राखेर थोरैमात्र सिंगापुरे लाहुरेहरूलाई दिने गर्दछ। आखिर यो रकम न नेपालले पायो, न त नेपालीले पाए। यसरी नेपाली बेचिदा नेपाल सरकार चूपचाप छ। सामान्य तर्क हुन सक्छ ब्रिटिशमा गएर रोजगारी त पाएका छन्। बेलायतमा तीनहजारभन्दा बढी छन्। सिंगापुरमा पनि होलान्। तर तीन करोड जनतामा एकदुई जनाले

नोकरी पाउनु त कुनै पनि ठूलो कुरा हो जस्तो लाग्दैन।

सिंगापुरमा तलब नै कमी छ। त्यसमा पनि उनीहरूको तलब काटेर पेन्सन दिन्छ। त्यसमध्ये केही रकम 'होम रन' अथवा घर फर्कंदाका लागि भनेर राखिदिन्छ। अन्याय त छ नि त। अलिकति दियो, ड्युटी पठायो, भइरहेको छ। सिंगापुरे साथीहरूसँग हाम्रो कुरा छ यदि यसलाई निरन्तरता दिने हो भने ब्रिटिश, नेपाल र सिंगापुरका बीचमा केही न केही नयाँ सहमति वा संझौता त गर्नुपर्छ। मानव अधिकारका हिसाबले नत्र यो कुरा रोकिनु पर्छ। सिंगापुरले त हाम्रा नेपालीहरू बिनाआधार प्रयोग गरिरहेको छ। हाम्रा मान्छेहरू त मर्छन्, अलपत्र पर्छन्। सिंगापुरमा लाहुरेको जीऊ रहँदासम्म हो, श्रीमान मरेपछि श्रीमतीले पेन्सन पाउँदैन। उसको लाइफ पार्टनरलाई समेत् त्यो सुविधा छैन।

सिंगापुरमा जाने फेमलीका लागि काम गर्ने कुनै ठाउँ पनि छैन र कामका लागि अनुमति पनि छैन। छोराछोरीहरूका लागि सेवासुविधा पनि छैन। कसरी त्यो परिवारको विकास हुन्छ त ? बिजोग भो त ? बूढेस कालमा नेपाल आएर के गर्ने ? त्यहाँ ब्रिटिशले पठाएको हो, यो जिम्मेवारी ब्रिटिशले लिनु पर्छ।

सिंगापुरमा जन्मिएका नानीहरूलाई सिंगापुरे आईडी दिनु पर्छ, जसरी हङकङमा दिइएको छ। होइन भने ब्रिटिशले त्यहाँ पठाएकाले ब्रिटिशमा आवासीय भिसा दिनु पर्छ। यो विकल्प त होइन, तर जीवनको ग्यारेन्टी त हो त। पाउने र दिइने सेवा सुविधा हो त। यो 'नहुनु मामाभन्दा कानो मामा निको' भने झैं हो त। अर्को कुरा सिंगापुरमा पेन्सन पनि बढाइदिएको छैन। उमेर हदका हिसाबले सिंगापुरमा ४५ वर्षसम्म नोकरी गर्न पाइन्छ। यदि १८ वर्षमा सिंगापुरे लाहुरे हुने हो भने २७ वर्षसम्म निरन्तर त्यहाँको सेवा गर्दछ। तर २७ वर्षको नोकरीको हिसाबकिताब गरेको पाइँदैन। २७ वर्ष अर्काको गुलामी गर्नु भनेको सारा जीवन बिताउनु हो।

युवा उमेरमा अर्काको गुलामी गर्ने र बूढेसकालमा घर फर्कंदा हबिगत के होला ? यो युवा पलायनको नीतिले निकै सताएको छ। यो राणाकालदेखि सुरु भएको हो। जब जनशक्ति पलायन हुन थाल्छ, त्यसपछि देशमा विकास कसरी हुन सक्छ ? हामी पूरै परनिर्भर भएर बाँचिरहेका छौं। सानोभन्दा सानो कुरा पनि विदेशी उत्पादनमा भर पर्नुपर्दछ।

नेपालको प्राकृतिक स्रोत साधनहरूलाई नियाल्ने हो भने यसले सुनको थालमा भिख मागिरहेको छ। नेपालमा जे गरे पनि उन्नति हुने देखिन्छ। यहाँ त तदनुरूपमा सरकारी नीति र योजनाहरूको जरुरी छ। तर नेपालमा हाम्रो सत्ता कायम होस् भनेर उच्च जातिहरूले जनजातिका युवाहरूलाई विदेशमा पठाइरहेको छ। त्यसैलाई निरन्तरता दिइरहेको छ। पढ्ने लेख्ने पनि अवर नपाएपछि पछाडी पारिएको छ। स्वदेशमा काम गर्ने सीप र क्षमताको आवश्यकता छ। शिक्षामा पछाडि पारिएकाहरूका लागि विदेश जाने एकमात्र विकल्प छाडिएको छ।

विदेश गएका लाहुरेहरूका लागि पनि कतै पनि जीवनको ग्यारेन्टी जस्तो त देखिदैन। ब्रिटिश लाहुरेहरूलाई ब्रिटिशमा बोलायो। प्रायजसो गए। भोलि गएर युकेमा जन्मेका नानीहरूले नेपाली भाषा त बोल्दैन। हाम्रो जेनेरेशन बितेपछि हाम्रा नानीहरूले नेपाली भाषा, संस्कृति, भेषभुषा सबै बिर्सन्छ। लाहुरेको जीवन बिडम्बना नै बिडम्बनापूर्ण छ।

गोर्खा भर्तीमा एकदमै सेलेक्ट गरेर लान्छ। एकहजार जनामा केवल एकशय जना मात्र लान्छ। बाँकी ९०० जनाको लगानी, समय र आशा त खत्तम भयो। उसको शरीर खत्तम, समय खत्तम र पढाइ पनि खत्तम भएर जान्छ। उसको साथी आर्मीमा हुन्छ, ऊ विरक्त भएर रहन्छ। खाडी मुलुकमा गएर निराश हुन्छ। परिवार पाल्न सक्ने पनि अवस्था हुँदैन।

नव वर्ष २०७६ को

हार्दिक शुभकामना

लालीगुराँस नगरपालिकाको पहिचानको रूपमा रहेको लालीगुराँस क्षेत्रको संरक्षण गरौं। कुनै पनि बहानामा हुने लालीगुराँस फडानी कार्यलाई रोकौं। घरपालुवा पशुको चरन नबनाऔं। मनोरम र पर्यटकीय स्थल बनाउन योगदान गरौं। यस क्षेत्रमा आउने पर्यटकहरूसँग सद्भावयुक्त र मैत्रीपूर्ण व्यवहार गरौं।

अर्जुन मायोहाङ
मेयर
लालीगुराँस नगरपालिका
तेह्रथुम

हार्दिक

शुभकामना

सुदूरपश्चिमको राजधानी गोदावरी, गोदावरी नगरपालिकाको मुटु गोदावरी-१ अत्तरियामा रहेको हाम्रो फोटो स्टुडियो **'सोल्टी फोटो स्टुडियो'** एवं **फ्लेक्स प्रिन्ट** सभा, समारोहसम्बन्धी ब्याच बनाउनुका साथै फोटोसम्बन्धी सम्पूर्ण काम गरिन्छ। ग्राहकको सन्तुष्टिमा नै हाम्रो काम अगाडि बढिरहेको छ। एकपटक सेवा गर्ने मौका अवश्य दिनुहोस्। सम्पूर्ण देशवासी एवं ग्राहक महानुभावहरूमा **नव वर्ष २०७६ सालको** हार्दिक शुभकामना एवं उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना गर्दछु।

सुवास गौतम
प्रोप्राइटर
सोल्टी फोटो स्टुडियो
गोदावरी न.पा.१, कैलाली, मो. नं. ९८४७४२३७६३,
solty225studio@gmail.com

वर्गदृष्टि
Bargadristi Weekly साप्ताहिक

बाँकी नै...

स्थापना दिवस तथा लेनिन जयन्ती मनाउने गर्दछन् । पार्टी स्थापना दिवस तथा लेनिनको जन्म दिवसको अवसर पारेर नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (क्रान्तिकारी माओवादी)ले पनि विशेष कार्यक्रमको आयोजना गरेको छ। पार्टी केन्द्रीय कार्यालयको आयोजनामा आजै ललितपुरको कुपण्डोल स्थित ३ नं. प्रदेश कार्यालय लगायत देशैभर विभिन्न कार्यक्रम गरी पार्टी स्थापना दिवस माउने कार्यक्रम रहेको छ। नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनको ७ दशको इतिहास एकातिर गौरवपूर्ण छ भने अर्कोतिर टुट, फुट विभाजन र आन्दोलनभित्र देखापरेका संशोधनवाद, नवसंशोधनवाद तथा दक्षिणपन्थी अवसरवादका कारण भीषण वर्गसंघर्ष र अपूर्व बलिदानका बाबजुद पनि आन्दोलनले लक्षित उद्देश्य हासिल गर्न सकेको छैन। यसर्थ अहिले पनि कम्युनिस्ट आन्दोलन भिन्न रूपमा जारी रहेको छ । वास्तविक र साँचो अर्थमा अहिले नेपालमा कम्युनिस्ट आन्दोलनको नेतृत्व नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)ले गरेको छ । यो पार्टीले अहिले पनि नयाँ जनवादी क्रान्तिको आवश्यकतामाथि जोड दिंदै आएको छ। र, त्यही अनुसार क्रान्तिको तयारी समेत गरिरहेको छ।

नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनको इतिहासलाई हेर्दा १५ सेप्टेम्बर १९४९ मा पार्टीको पहिलो घोषणापत्र प्रकाशित गरिएको थियो । त्यसमा अर्धसामन्ती तथा अर्धऔपनिवेशिक अवस्थामा रहेको नेपालमा मार्क्सवाद-लेनिनवादको पथप्रदर्शनमा सामन्तवाद, साम्राज्यवाद र विस्तारवादका विरूद्ध लोकजनवादी अर्थात् जनताको जनवादी क्रान्ति गर्नुपर्ने मान्यता प्रस्तुत गरिएको थियो। २००८ सालको राष्ट्रिय सम्मेलनमा पुष्पलालको नेतृत्वमा नयाँ जनवादी क्रान्तिको कार्यक्रम पारित गरियो । तर २०१० सालको पहिलो महाधिवशनमा नयाँ जनवादी कार्यक्रमलाई हटाई संसदवादी तथा सुधारवादी कार्यक्रम पारित गरियो । मनमोहनलाई महासचिव बनाइयो र उनकै नेतृत्वमा २०१३ सालमा राजाको वैधानिक नायकत्वलाई स्वीकार गरियो। २०१४ सालमा सम्पन्न दोस्रो महाधिवेशनमा नयाँ जनवादलाई सशक्त रूपमा उठाइएन । गणतन्त्रको नारा स्वीकार गरिए पनि राजावादी केशरजंग रायमाझीलाई महासचिव बनाइयो । २०१७ सालमा रचिएको राजाको फौजी काण्ड पश्चात् २०१९ सालमा सम्पन्न तेस्रो महाधिवेशनमा राष्ट्रिय प्रजातन्त्रको आधारभूत कार्यक्रम र सर्वसत्ता सम्पन्न सार्वभौम संसदको मूल राजनीतिक कार्यनीति पारित गरियो।

तेस्रो महाधिवेशन पश्चात् पार्टीमा भीषण सैद्धान्तिक तथा राजनीतिक दुई लाइन संघर्ष चल्यो। यसै क्रममा पार्टीमा विभाजनको प्रक्रिया अघि बढ्यो। २०२५ सालमा तेस्रो सम्मेलन सम्पन्न गरी बनेको पुष्पलाल समूह, २०२८ सालको झापा विद्रोहबाट जन्मिएको विद्रोही कम्युनिस्ट समूह र २०२८ सालको केन्द्रीय न्यूक्लस हुँदै २०३१ सालमा गठित चौथो महाधिवेशन समूह- मार्क्सवाद-लेनिनवाद तथा माओविचारधारा, नयाँ जनवाद र सशस्त्र संघर्षको कार्यदिशाको पक्षमा उभिए । यद्यपि यी एकताबद्ध हुन सकेनन्, परन्तु यिनले रुसी आधुनिक संशोधनवाद र तेस्रो महाधिवेशनमा पारित राष्ट्रिय प्रजातन्त्रको कार्यक्रमको दृढ विरोध गरे।

मार्क्सवाद-लेनिनवाद तथा माओविचारधारा, नयाँ जनवाद र सशस्त्र संघर्षको मान्यता स्वीकार गर्ने चौथो महाधिवेशन समूह र झापा विद्रोही समूह प्रबल बन्दै देशव्यापी रूपमा फैलँदै गए। २०३६/०३७ को जनआन्दोलनमा कम्युनिस्टहरूको सशक्त भूमिका रह्यो। रायमाझी तथा तुल्सीलाल समूह कमजोर बन्दै गए।

परन्तु, ४० को दशकमा चौम समूह- तीन धारामा- मशाल, मसाल र चौममा विभाजित बन्यो । झापा विद्रोहीबाट विकसित माले समूहमा अवसरवादको गन्ध आउन थाल्यो । क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट धाराहरूमा तीव्र मतभेद र विवादहरू पैदा हुँदै गए । आन्दोलन केही कमजोर बन्दै गयो । यसै क्रममा २०४६ को अन्तिर संयुक्त जनआन्दोलन मार्फत् पञ्चायती व्यवस्था ढल्यो र वैधानिक राजतन्त्रात्मक संसदीय बहुदलीय व्यवस्थाको स्थापना भयो। २०४६ पश्चात् नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनमा एकीकरण र ध्रुवीकरणको प्रक्रिया तीव्र बेगमा अगाडि बढ्यो। यसै क्रममा एकातिर नेकपा माले, मनमोहन समूह तथा तुल्सीलाल समूहका बीच एकीकरणको प्रक्रिया अगाडि बढ्यो । उनीहरूले २०४७ सालमा महाधिवेशन गरे र नयाँ जनवादलाई परित्याग गरी बहुदलीय जनवादको संशोधनवादी तथा संसदवादी कार्यदिशा अवलम्बन गर्न पुगे। परन्तु, त्यसका ठीक विपरीत अर्कोतिर नेकपा (मशाल), नेकपा (चौम), सर्वहारा श्रमिक संगठन तथा विद्रोही मसाल मिलेर क्रान्तिकारी एकीकरणको प्रक्रियालाई अगाडि बढाए। उनीहरूद्वारा २०४८ सालमा एकता महाधिवेशन गरी मार्क्सवाद-लेनिनवाद-माओवाद, नयाँ जनवाद तथा दीर्घकालीन जनयुद्धको कार्यदिशा पारित गरियो। यस प्रकारको एकीकरण र ध्रुवीकरणको प्रक्रियामा नेकपा (मसाल), नेपाल मजदुर किसान पार्टी आदि कतिपय समूह सम्मिलित भएनन्।

२०३१ देखि २०५१ सम्मको यस प्रक्रियामा ३० को दशकमा विकसित क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट आन्दोलनको सशक्त तथा प्रभावकारी धारालाई ४० को दशकको पूर्वार्द्धमा पैदा भएका फुट तथा विचलनले निषेध गऱ्यो । अनि त्यस पश्चात् विकसित एकीकरण र ध्रुवीकरणले त्यस प्रकारका फुट तथा विचलनलाई निषेध गरी अर्को नयाँ ध्रुवीकरण देखा पऱ्यो।

२०५२ फागुन १ देखि नयाँ जनवादी क्रान्तिको आवश्यक तयारी गर्दै तथा यसक्रममा दक्षिणपन्थी संशोधनवादका विरुद्ध विचारधारात्मक संघर्ष चलाउँदै महान् जनयुद्ध सञ्चालित गरियो। सो जनयुद्ध दश वर्षसम्म आधार इलाका तथा स्थानीय जनसरकारहरूको स्थापनाका बीचबाट रणनीतिक रक्षा र सन्तुलनका चरण पार गर्दै अगाडि बढ्यो र यो एक आकर्षणको केन्द्र बन्न पुग्यो। यो नेपाली नयाँ जनवादी क्रान्ति तथा कम्युनिस्ट आन्दोलनको इतिहासमा एक युगान्तकारी परिघटना थियो।

यसै अवधिमा अन्य कम्युनिस्ट समूहहरूमा एकीकरण र ध्रुवीकरणको प्रक्रिया अगाडि बढ्यो। नेकपा (एमाले) विभाजित बन्न पुग्यो । त्यो समूह एमाले र मालेमा विभक्त भयो । यस अवधिमा एमाले र मालेभित्रका कैयौं क्रान्तिकारीहरू नेकपा (माओवादी) मा एकीकृत हुनपुगे । परन्तु, जनयुद्धको अन्तिमकाल तथा २०६३ मङ्सिरमा गरिएको विस्तृत शान्तिसम्झौता यता पार्टीको एउटा प्रमुख नेतृत्व पंक्तिमा पैदा भएको गम्भीर प्रकृतिको दक्षिणपन्थी विचलन तथा विश्वासघातका कारण क्रान्तिले गम्भीर धक्का खान पुग्यो।

संविधानसभाको कालमा एकातिर पार्टीभित्र भीषण दुईलाइन संघर्षको क्रम अघि बढ्यो भने अर्कोतिर एकीकरण एवं ध्रुवीकरणको प्रक्रिया पनि विकसित भयो। यसै सिलसिलामा २०६९ सालमा क्रान्तिकारी धाराले अवसरवादका विरुद्ध ऐतिहासिक विद्रोह गऱ्यो।

आज एउटा ध्रुवमा कम्युनिस्ट पार्टी स्थापनादेखि प्रथम महाधिवेशन पूर्वसम्मको क्रान्तिकारी परम्परा, पुष्पलालद्वारा २०२५ मा आयोजित तेस्रो सम्मेलन, २०२८ सालको ऐतिहासिक झापा विद्रोह तथा २०२८ को केन्द्रीय न्युक्लस हुँदै २०३१ मा आयोजित चौथो महाधिवेशन र २०५२-२०६२ सम्मको दशवर्षे जनयुद्ध सहितको क्रान्तिकारी धारा खडा छ। परन्तु यसको ठीक उल्टो २०१०- २०१९ सम्मको दक्षिणपन्थी संशोधनवादी परम्परा, झापा विद्रोहबाट विचलित माले तथा एमालेका नकारात्मक प्रवृत्ति र पूर्व चौम तथा माओवादी आन्दोलनको अवसरवाद सम्मिलित भई अर्को ध्रुव खडा भएको छ। आज यो धारा पश्चगमनको यात्रामा हिंडिरहेको छ। उक्त दुई धारा वा ध्रुवभन्दा पृथक् केही उपधारा पनि आज अस्तित्वशील रहेका छन् । तर तिनले लामो समयसम्म स्वतन्त्र वा तटस्थ हैसियत जोगाइराख्न सक्तैनन् । क्रान्तिकारी धाराको नेतृत्व नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) लगायतले गरेका छन्।

लेनिनको विश्लेषण अहिले पनि सही

सन् १८७० अप्रिल २२ का दिन रुसको सिम्बिर्स्कमा जन्मनुभएका लेनिनले सन् १८९२ देखि नमरुन्जेलसम्म आफ्नो जीवनको सम्पूर्ण समय कम्युनिस्ट क्रान्तिकारी सङ्घर्षमा लगाउनुभयो . लेनिनले मार्क्सवादको सही प्रयोग मात्र गर्नुभएन, मार्क्सवादका ३ सङ्घटक अङ्गहरूमा विकास गरेर मार्क्सवाद-लेनिनवादको प्रतिपादन समेत गर्नुभयो।

लेनिनले क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टीका बारेमा नै नयाँ अवधारणा निर्माण गर्नुभएको थियो। यस्तो खालको सङ्गठनात्मक पद्धतिलाई लेनिनवादी पद्धति भनिन्छ । त्यसलाई नयाँ ढङ्गको पार्टी पनि भनिन्छ। लेनिनले आफ्नो पालामा कम्युनिस्ट आन्दोलनको कार्यभारलाई समाल्दै रुसी समाज र विश्वको अध्ययन मसिनो गरी गर्नुभयो । उहाँले आविष्कार गरेका कैयौं विषयहरूमध्ये कम्युनिस्ट पार्टीको साङ्गठनिक पद्धति हो। अहिलेसम्म लेनिनवादी सङ्गठनात्मक पद्धतिभन्दा नयाँ र वैज्ञानिक पद्धतिको विकास भएको छैन । त्यसैले लेनिनको सङ्गठनात्मक पद्धतिको खोज पनि एउटा महत्वपूर्ण योगदान हो।

लेनिनले मार्क्सपछि अर्थशास्त्रमा नयाँ खोज गर्नुभयो । एकाधिकार पुँजीवादको व्याख्या गर्नुभयो। राजनीतिलाई अर्थतन्त्रको केन्द्रीय अभिव्यक्तिका रूपमा परिभाषित गर्नुभयो । साम्राज्यवादीहरूले आफ्नो सङ्कट र अन्तरविरोधलाई हल गर्न एकाधिकार पुँजीवादी नीति अवलम्बन गर्न पुगेका थिए । जसलाई लेनिनले सन् १९०० देखि प्रतिस्पर्धात्मक पुँजीवाद एकाधिकार पुँजीवादमा बदलिएको विश्लेषण गर्नुभयो। त्यसको १० वर्षपछि लेनिनले साम्राज्यवादबारे खोज गर्नुभयो । उहाँले 'साम्राज्यवाद भनेको पुँजीवादको विकसित र मरणासन्न अवस्था' रहेको पत्ता लगाउनुभयो । अहिले पनि विश्वको उत्पीडनको आधार साम्राज्यवाद नै रहेको छ।

क्रान्तिकारी...

दिनसम्म चलेको सम्मेलनले मोर्चाले वर्तमान सरकारलाई बुझाएको ९४ नं. बुँदे मागपत्रसँगै अन्य मागहरूलाई समेत लिएर संघर्षमा जानुको विकल्प नरहेको निष्कर्ष निकालेको छ।

सम्मेलनपश्चात् मोर्चाका नवनिर्वाचित अध्यक्ष सीपी गजुरेलले सम्मेलनले पारित गरेका महत्वपूर्ण नीति, कार्यक्रम र निर्णयहरूको सार्वजनिक जानाकारीका लागि जारी गरिएको प्रेस विज्ञप्तिमा सम्मेलनले अध्यक्ष गजुरेलद्वारा प्रस्तुत राजनीतिक प्रतिवेदन र सचिव परि थापाद्वारा प्रस्तुत विधान व्यापक छलफल र सुझावसहित सर्वसम्मत रूपमा पारित भएको जनाइएको छ।

मोर्चाका अध्यक्ष सी.पी. गजुरेलको अध्यक्षता र सचिव परि थापाको सञ्चालनमा भएको प्रथम राष्ट्रिय सम्मेलनको उद्घाटन प्रमुख अतिथि नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (क्रान्तिकारी माओवादी)का महासचिव मोहन वैद्य 'किरण'ले मसाल प्रज्वलन गरेर गरेका थिए । सम्मेलनमा विभिन्न मित्र पार्टी र संगठनहरूका तर्फबाट आमन्त्रित प्रतिनिधिहरूले सम्मेलन सफलताको लागि शुभकामना दिएका थिए । सामना सांस्कृतिक परिवारका तर्फबाट क्रान्तिकारी गीत एवं नृत्यहरू प्रस्तुत गरिएको थियो।

राष्ट्रिय सम्मेलनको दोस्रो र तेस्रो दिनमा काठमाडौंको पुरानो वानेश्वर स्थित न्यू ओम साई पार्टी प्यालेसमा वन्दसत्र सञ्चालन भएको थियो । सम्मेलनले बाह्र बुँदे समसामयिक प्रस्ताव समेत पारित गरेको छ। सम्मेलन भव्य र सान्दार रूपमा सफल पार्नका लागि आर्थिक, भौतिक र नैतिक समर्थन गर्नुहुने सम्पूर्ण जनसमुदाय र त्यस दौरानमा सम्पूर्ण ढंगले लागि पर्ने संगठनका नेता एवं कार्यकर्ताहरूलाई अध्यक्ष गजुरेलले वक्तव्यमार्फत हार्दिक धन्यवाद समेत दिएका छन्।

यस्तो छ देजमोको समसामयिक प्रस्ताव

देशभक्त जनगणतान्त्रिक मोर्चा, नेपालको मिति २०७५ चैत्र २४ देखि २६ गतेसम्म काठमाडौंमा सम्पन्न भएको प्रथम राष्ट्रिय सम्मेलनले-

१. वर्तमान सरकारले विपक्षी राजनीतिक पार्टीहरूलाई दमन गर्ने क्रममा नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी 'विप्लव' समुहमाथि लगाएको प्रतिबन्धको बिरोध गर्दै उक्त प्रतिबन्ध तत्काल हटाउन माग गर्दछ।

२. हाम्रो संगठन लगायत अन्य राजनीतिक पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरूलाई प्रशासनद्वारा गिरफ्तार गरेर झुट्टा मुद्दा लगाउने र मुद्दा मामिलामा फसाउने कार्यको घोर विरोध गर्दै वहाँहरूको विनाशर्त रिहाईको लागि जोडदार माग गर्दछ।

३. हालसालै बारा र पर्सा जिल्लामा आएको विध्वंसकारी आँधिहुरी जस्तो प्राकृतिक प्रकोपको कारण व्यापक जनधनको क्षति भएको छ र त्यहाँका कैयौं स्थानीय जनताको मृत्यु भएको छ भने कैयौं पीडित र घाईते भएका छन् । मृतकहरू प्रति श्रद्धाञ्जली र शोक सन्तप्त परिवारजनप्रति सहानुभूति व्यक्त गर्दै पीडितहरूको लागि क्षतिपुर्ति र घाईतेहरूको उपचारको व्यबस्थापन गर्न माग गर्दछ।

४. अमेरिकी साम्राज्यवाद र त्यसका पिछलग्गू देशका सरकारहरूले भेनेजुएलाको आन्तरिक मामिलामा गरेको हस्तक्षेपको घोर बिरोध गर्दै उक्त साम्राज्यवादी हस्तक्षेप तत्काल बन्द गर्न माग गर्दछ।

५. विगतको जस्तै वर्तमान सरकारले गरेका जलश्रोत लगायत विभिन्न असमान सन्धि सम्झौताहरू प्रति गम्भिर आपत्ति व्यक्त गर्दै सम्पूर्ण असमान सन्धि सम्झौताहरूको खारेजीको माग गर्दछ।

६. सत्ताको संरक्षणमा व्यापकरूपमा फैलिएको भ्रष्टाचारको घोर विरोध गर्दै त्यस्ता कार्यमा संलग्नहरूलाई कडा कारवाही गर्न जोडदार माग गर्दछ।

७. दैनिक उपभोग्य वस्तुहरूमा भएको महंगी र काला बजारी प्रति सरकारको गम्भिर ध्यानाकर्षण गराउँदै महंगी र काला बजारी नियन्त्रण गर्न माग गर्दछ।

८. देशमा भैरहेको अशान्ति, असुरक्षा, हत्या, बलात्कार जस्ता जघन्य अपराधहरू लाई नियन्त्रण गरी अमन चयन कायम गर्न र अपराधिहरूलाई कारवाहि गरी पीडित पक्षलाई न्याय र राहत प्रदान गर्न माग गर्दछ।

९. भारतद्वारा देशको विभिन्न स्थानहरूमा भएको सीमा अतिक्रमण र ज्यादतिको विरोध गर्दै सीमा अतिक्रमण रोक्न र विवादित क्षेत्रको सीमा नियमन गर्न माग गर्दछ।

१०. भारतले प्रकाशित गरेको नेपालको नक्कली नक्सा र त्यो नक्सा नेपाल सरकारले प्रयोगमा ल्याएको प्रति गम्भिर आपत्ति जनाउँदै सक्कली नक्सा प्रयोगमा ल्याउन माग गर्दछ।

११. नागरिकता ऐन संसदमा प्रस्तुत भै विचाराधीन रहेको अवस्थामा गृह मन्त्रालयका तर्फबाट अंगिकृत नागरिकका सन्तानलाई वंशजका आधारमा नागरिकता प्रदान गर्ने परिपत्र गरेकोप्रति गम्भिर ध्यानाकर्षण भएकोछ र सरकारको त्यस प्रकारको कार्यको बिरोध एवं खारेजीको माग गर्दछ।

१२. ब्रिटीश गोर्खा भूतपूर्व सैनिक संगठन (बिगेसो) द्वारा वेलायत सरकारले गरेका अन्याय र असमान व्यबहारका बिरुद्ध चलाएको आन्दोलन र संघर्षका कार्यक्रम प्रति समर्थन एवं एक्यवद्धता व्यक्त गर्दछ र वेलायत सरकारको थप गोर्खा रेजीमेन्ट बनाउने र नेपाली महिलालाई समेत भर्ति गर्ने नीति प्रति गम्भिर आपत्ति जनाउँदै त्यसमाथि रोक लगाउन माग गर्दछ।

बालुवाटारपछि...

संघीय सत्तामा दलाल तथा माफियाहरूको विजय पछि यिनीहरूको दुस्क्रियाकलापको बिगबिगी बढेको छ। सरकारी माफियाको यो गिरोह सार्वजनिक संस्थानका जग्गा, सार्वजनिकस्थल, मन्दिर, गुम्बा र चैत्य, विश्व सम्पदा र पानी घाट तथा चिहानघाटहरू हेर्दै र दर्ता गर्दै हिंडिरेको छ। यो माफियाको जालो देशव्यापी छ। संघीय, प्रादेशिक तथा स्थानीय तहसम्म यी कामहरू निकै वैधनिक तरिकाले रातारात हुने गरेका छन्। काम गरिदिए बापत कर्मचारीको कमिसन र प्रमोशन पनि रातारात भइरहेका छन्।

भूमिगत कालमा र प्रतिपक्षमा रहँदा रातारात धन कुम्ल्याउने धन्दा बाहेका केही पनि काम नै नगरेका यी डाँकाहरू सत्ताको चढाइसँगै वैधानिक माफियामा परिणत भएका थिए र हुन्। एकले अर्कालाई बचाउन यिनीहरू निकै चतुर्याइँपूर्ण वाक्युद्धहरू छेंड्ने गर्दछन्। उखानटुक्का हाल्ने, कथा सुनाउने र मानिसलाई सतहमा वाकयुद्धमा लगाएर आफूहरू रातारात तस्करी र माफियागिरी गर्ने गरिरहेका छन्। माफिया पौडेललाई बचाउन सामन्य जनताले थाह पाउनु पूर्व नै सरकारका प्रवक्ता तथा सञ्चार मन्त्री गोकुल बास्कोटा पौडेल अन्यायमा परे भन्दै चिचयाउने गर्दछन्। एक ठाउँमा एउटा स्याल हुहु गरी कराउना साथ देशभरका यी स्यालहरू हुहु गर्न क्षणभर पनि ढिला गर्दैनन्।

अहिले यी कुराहरू सासुम पार्न ओलीको सरकार निकै लागि परिरहेको छ । कसैले भूमाफिया समात्नु पर्छ भनिरहेका छन्, कसैले भूमाफिया भगाउनतिर लागेका छन् । कोही पौडेल अन्यायमा परे भनी मत निर्माणतिर लागेका छन् भने कोही सीबीआईमाथि कार्बाही गरिनु पर्छ भनिरहेका छन्। यी सबै बास्तविक कुरा लुकाउन गरिएका हर्कतहरू मात्र हुन्।

प्रधानमन्त्रीको क्वाटर बालुवाटार निजी जग्गामा छ भनिएको छ । त्यो ओली त्यहाँ पुगेपछि बेचिएको आशंका त्यहाँका स्थानीय हरूले गरिरहेका छन्। बालुवाटारमा सरकारी जग्गा नै छैन, केवल सरकारी भवनहरू मात्र छन् भनिन्छ। केही दिनपछि ओलीले प्रधानमन्त्री निवासको भाडा खर्च भनेर खर्बौं छुट्याए भने आश्चर्य मान्ने ठाउँ नै छैन।

कुरा त यति मात्र पनि होइन, सिंहदरबार पनि बेचिएको हल्लाखल्ला जनताका बीचमा छ । स्वतन्त्र छानबिनद्वारा यसको सत्यतथ्य जनताका बीचमा बिना ढिलाई ल्याइनु पर्छ। सरकारी रिपोर्ट जनताले पत्याउने अबस्था छैन र यिनीहरूले नक्कली सफाइ पत्र पनि देखाउन सक्छन्। सरकार नै माफिया भए पछि जनतामा आशंका र सन्त्रास फैलिएको छ।

मई दिवस...

संघर्षको रूपमा मनाऔं !!' शीर्षकमा पर्चा समेत प्रकाशित गरेको छ। पर्चामा भनिएको छ, "श्रमिकवर्गको गौरवशाली इतिहास बोकेको अन्तरराष्ट्रिय श्रमिक दिवसको १३०औं संस्करणको रूपमा यसवर्ष पनि संसारभरका श्रमिकहरूले जस्तै हामीले पनि मनाउन गइरहेका छौं। पुँजीपतिवर्गको शोषण दमनका विरुद्ध सन् १८८४देखि १८८६ सम्म वीरता र वलिदानीपूर्वक संघर्ष गरेर ८ घण्टा काम, ८ घण्टा आराम र ८ घण्टा मनोरञ्जनको अधिकार स्थापित गर्ने विजयी अमेरिकी श्रमिकहरूको आन्दोलनले आज पनि यसको महत्व र गरिमालाइ कायम नै राखेको छ । दोश्रो अन्तरराष्ट्रियको बैठकद्वारा श्रमिक नेताहरूको वीरता र वलिदानद्वारा पुँजीपतिवर्गका विरुद्धको संघर्षलाइ विश्वव्यापी स्थपित गर्न मइ १ लाई अन्तरराष्ट्रिय दिवसका रूपमा मनाउने निर्णय गरिएको थियो । श्रमिकहरूको सचेत र एकताबद्ध संघर्षद्वारा पुँजीपति वर्गको थिचोमिचो र शोषण, दमनका विरुद्ध लड्न र विजय प्रप्त गर्न सकिञ्छ भन्ने नमुना बनेको उक्त आन्दोलन संसारभरका मजदुरहरूलाइ आज पनि प्रेरणादायी बनिरहेको छ।

अन्तरराष्ट्रिय श्रमिकदिवसको यसै गौरवशाली इतिहासबाट समेत शिक्षा लिदै नेपालमा पनि हामीले क्रान्तिकारी आन्दोलनको विकास गर्न कोशिस गरिरहेका छौं । हामी सबैलाइ थाहा भएकै कुरा हो नेपालको औपचारिक श्रम बजारमा झण्डै ४० लाख र अनौपचारिक श्रम बजारमा १५ लाख भन्दा धेरै श्रमिकहरू क्रियाशिल छन् र नेपाली श्रम बजारमा हुने न्युन तलबमान, अनिश्चित रोजगारी, ज्यालामा विभेद जस्ता शोषण, दमन र बेरोजगारीका कारणले विदेशी श्रम बजारमा भौतारिने लाखौं लाख श्रमिकहरूका आवाजहरूलाइ समेत उठाउँदै क्रान्तिकारी मजदुर आन्दोलनको विकास गर्नु आजको आवश्यकता भैसकेको छ।

समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको चर्को हल्ला गरेर शासन सत्तामा बसेको आफुलाइ कम्युनिष्ट भन्ने पार्टीको सरकारले स्वदेशी र विदेशी पुजिपति वर्गको हितलाई मात्र संवोधन गर्दै स्थाई श्रमिकका लागि आवधिक, करार र ठेकेदारी प्रथा अनुसार काम गर्न वाध्य हुने गरि श्रम ऐन निर्माण गरेको छ र तोकिएको न्यूनतम ज्याला/तलब समेत बहुसंख्यक व्यावसायिक र औद्यौगिक प्रतिष्ठानहरूमा कार्यान्वयन गर्न पुजिपतिहरू तयार छैनन् । चिया बगानमा कार्यरत श्रमिकहको हड्तालले सरकार र पुँजीपतिवर्गको मजदुर विरोधी रवैयाको पुष्टि गर्दछ।

एकातिर वर्तमान श्रम ऐन ट्रेड युनियन ऐनले पुजिपति वर्गलाई हायर एण्ड फायर, नो वर्क नो पे जस्ता विशेष अधिकार सम्पन्न वनाएको छ भने संसदवादी ट्रेड युनियनहरू आफ्नै विचार चिन्तनका कारणले पुजिपति वर्गकै हितको पक्षपोषक बनेर खडा भएका छन् । तिनीहरू सरकार र पुँजीपतिवर्गका कारिन्दा जस्ता भएका छन् फलत श्रमिकहरूलाई निरिह, दमित र अपमानित गर्ने कार्य देशव्यापी रूपमा भइरहेको छ । यस्तो अवस्थामा हाम्रो संगठन पुजिपतिवर्गका विरुद्ध संघर्ष गर्न उनिहरूको प्रभाववाट मुक्त क्रान्तिकारी श्रमिक आन्दोलनको विकास गर्न शक्तिशाली संगठन निर्माण गर्नु आजको आवश्यकता बनिसकेको ठान्दछ । मई दिवसको अवसरमा संगठन निर्माणको अभियानमा सामेल भएर श्रमिक वर्गको क्रान्तिकारी परम्परालाई अझ उज्ज्वल बनाउन सक्रियतापूर्वक भुमिका निर्वाह गर्न सबै श्रमिकहरूमा आग्रह गर्दछौं।"

खोटाङ उपत्यका जिल्ला जनगणतान्त्रिक सम्पर्क मञ्चको भेला सम्पन्न, अध्यक्षमा गणेश घिमिरे

काठमाडौं । नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) निकट जिल्ला जनगणतान्त्रिक सम्पर्क मञ्चले पार्टी कार्यालय बुद्धनगरमा सम्पन्न गरेको भेलाले खोटाङ उपत्यका जिल्ला जनगणतान्त्रिक सम्पर्क मञ्चको अध्यक्षमा गणेश घिमिरेलाई निर्वाचित गरेको छ। भेलाले घिमिरेको अध्यक्षतामा २१ सदस्यीय प्रथम जिल्ला सम्पर्क समिति निर्वाचित गरेको हो।

पार्टीका प्रवक्ता तथा स्थायी समिति सदस्य हरिभक्त कँडेलको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न भेलामा पार्टी केन्द्रीय सदस्य तथा जिल्ला जनगणतान्त्रिक सम्पर्क मञ्चका संयोजक बसन्त बोगटी, पार्टीका खोटाङ जिल्ला सेक्रेटरी सुनिल चौलागाई लगायतका नेताहरूको उपस्थिति रहेको थियो।

जिल्लाबाट काठमाडौं आई विभिन्न पेशा व्यवसायमा आवद्ध व्यक्तिहरूलाई मञ्चले संगठनमा आवद्ध गराउँदै आएको छ। यस अघि मञ्चले सालुखुम्बु उपत्यका, ओखलढुंगा उपत्यका लगायतका जिल्लाहरूको भेला भव्य रूपमा सम्पन्न गरिसकेको छ।

सडकमा सवारी चलाउँदा र सडक तथा फुटपाथ प्रयोग गर्दा निम्न कुराहरूमा ध्यान राख्नुहुन सम्बन्धित सबैलाई अनुरोध छ।

- दुई वा दुईभन्दा बढी लेन भएको सडकमा गाडी चलाउँदा लेन अनुशासन पालन गरौं।
- सडकमा बाटो काट्नुपर्दा जेब्रा क्रसिङ, आकाशेपुल, सब–वे अथवा पेलिकन बत्ती वा कुनै नभएको ठाउँमा सुरक्षित ठाउँबाट बाटो काटौं।
- चोक बत्ती भएको ठाउँमा पैदलयात्रीले पैदलयात्रीका लागि व्यवस्था गरिएको हरियो बत्ती तथा सवारी चालकले सवारी साधनका लागि व्यवस्था गरिएको हरियो बत्ती बलेपछि मात्र सवारी अगाडि बढाऔं।
- सवारी चलाउँदा वा बाटो काट्दा मोबाइल फोनको प्रयोग नगरौं।
- जथाभावी ओभरटेक नगरौं, दाहिनेपट्टिबाट अथवा अगाडिको गाडीले संकेत दिएपछि मात्र ओभरटेक गरौं। विपरीत दिशाबाट आउने सवारी साधनको लेनमा प्रवेश नगरौं।
- पैदलयात्रीले जान–अन्जान बाटो काट्न लागेको छ भने गाडी रोकौं र पैदलयात्रीलाई प्राथमिकता दिऔं।
- भिन्न क्षमता भएका (शारीरिक कमजोरी तथा दृष्टिविहीन) नागरिकलाई प्राथमिकता दिई सहयोग गरौं।
- निश्चित तोकिएको ठाउँ (बस स्टप तथा टेम्पो स्टप)बाट मात्र यात्रु चढाउने र ओराल्ने गरौं।
- सडक विभागको मापदण्ड तथा सवारी साधनको क्षमताभन्दा बढी वजन बोक्नमा रोक लगाऔं।

हामी सबैले ट्राफिक नियमको पालना गरौं र गर्न लगाउँ ।
दुर्घटनाबाट बचौं र बचाऔं ।

सडक डिभिजन काठमाडौं

नव वर्ष २०७६ को उपलक्ष्यमा देशविदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूमा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

महेश राज रेग्मी वडासचिव टीकापुर नगरपालिका वडा नं. ३ परिवार कैलाली, ९८५८४२५४६९	हर्क भण्डारी क्याम्पस प्रमुख वीरेन्द्र विद्यामन्दिर क्याम्पस परिवार टीकापुर, कैलाली	मीट मिनरल वाटर इण्डष्ट्रिज परिवार टीकापुर-९, कैलाली, कष्टमर केयर नं. ९८४८५३६१११
केशर रावल प्रधानाध्यापक खड्क स्मृति मा.वि. परिवार टीकापुर, कैलाली	धर्मराज शर्मा प्रधानाध्यापक कर्णाली मा.वि. परिवार टीकापुर न.पा.-१, कैलाली	दुर्गा लम्साल प्रधानाध्यापक मोती मा.वि. परिवार मोतीनगर, जानकी गाउँपालिका

नव वर्ष २०७६ को उपलक्ष्यमा देशविदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूमा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

अध्यक्ष- सन्तोष तिगेला

छथर गाउँपालिका परिवार

तेह्रथुम

नव वर्ष २०७६ को उपलक्ष्यमा देशविदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूमा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

अध्यक्ष- यादव खापुङ

मेन्छयायेम गाउँपालिका परिवार

तेह्रथुम

नव वर्ष २०७६ को

उपलक्ष्यमा देशविदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूमा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

आर एण्ड सी बिल्डर्स परिवार

गोकर्णेश्वर-५ काठमाडौं

randcbuilders35@gmail.com

नव वर्ष २०७६ को

उपलक्ष्यमा देशविदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूमा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

सञ्जय कुमार तुम्बाहाम्फे

मेयर

म्याङलुङ नगरपालिका परिवार

तेह्रथुम

नव वर्ष २०७६ को उपलक्ष्यमा देशविदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूमा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

प्राज्ञराज ज्ञवाली
प्रधानाध्यापक
वीरेन्द्र विद्यामन्दिर उ.मा.वि परिवार
कैलाली

गोपाल परियार
प्रोप्राइटर
न्यू जी.पी. ट्रेड सेन्टर परिवार
बलभद्रचोक, टिकापुर न.पा.-१, कैलाली

वडाध्यक्ष- रामलाल थारू
टिकापुर नगरपालिका वडा नं. ७ परिवार, कैलाली
समयमा कर तिरौं, सभ्य नागरिकको परिचय दिऊ ।

विकास बहादुर विष्ट
मेनेजेर
डी.कम माइक्रोसिष्टमस प्रा.लि. परिवार
टिकापुर-१, कैलाली, ०९१५६०१९१

नगेन्द्र बहादुर शाही
प्रबन्ध निर्देशक
साथी अस्पताल एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि. परिवार
टिकापुर, कैलाली, ०९१-५६०६६६

सहायक प्रिन्सिपल
रेडियन्ट मन्टेश्वरी इङ्गलिस स्कुल परिवार
टिकापुर नगरपालिका-१, कैलाली, ९८४८४४१९७४

चन्द्रप्रकाश भण्डारी-व्यवस्थापक
टीकापुर साना शहरी खानेपानी उपभोक्ता तथा सरसफाइ संस्था परिवार
टीकापुर, कैलाली ०९१-५६१४४९

प्रकाशबहादुर बुढाथोकी
वडाध्यक्ष
टिकापुर नगरपालिका वडा नं. २ परिवार
कैलाली, ०९१-५६०७२४

लालवीर चौधरी
वडाध्यक्ष
टिकापुर नगरपालिका वडा नं. ४ परिवार
कैलाली

दिर्घ बहादुर ठकुल्ला
वडाध्यक्ष
टिकापुर नगरपालिका वडा नं. ८ परिवार
कैलाली, ९८४८४४०५८३

लौटन चौधरी
वडाध्यक्ष
टिकापुर नगरपालिका वडा नं. ९ परिवार
कैलाली

जनक बहादुर बटाला
लेखापाल
माउन्ट सैपाल इ. एकेडेमी परिवार
टीकापुर-१, कैलाली

चक्र बहादुर रावल
वडासचिव
टिकापुर नगरपालिका वडा नं. १ परिवार
कैलाली, ९८४८६१३३१५

देवेन्द्र जंग शाही
प्रोप्राइटर
आर.सी. वाटर एण्ड वेभरेज उद्योग परिवार
टीकापुर-१, कैलाली

बालकृष्ण घिमिरे
एम.डी.
एसियन इञ्जिनियरिङ कन्सल्टेन्सी परिवार
टीकापुर-१, ब्लक नं. १४, कैलाली, ०९१-५६०५३४

मोहनविक्रम सिंहको अर्को यथास्थितिवादी मोह

नेकपा(मसाल) जसले आफूलाई उसको जन्मदेखि नै रूपमा मार्क्सवाद-लेनिनवाद-माओत्सेतुंगविचारधारा मान्ने भन्दै आएको छ । तर सारमा उसको त्यसप्रति खासगरी त्यसको क्रान्तिकारी स्प्रीरिटलाई सधै पछाडि धकेल्ने नभए यथास्थितिमा नै राख्नेमा जोड रहँदै आएको इतिहास छ ।

२०४८सालको निर्वाचनमा बहिस्कार गरेको पार्टीले त्यसपछिका आजसम्मका सबै निर्वाचनलाई उपयोगको नाममा भागलिँदै आएको छ, सारमा संसदवादलाई बलियो बनाउँदैछ । त्यसभित्रका क्रान्तिकारीलाई भ्रममा पारिरहन सधभरि लेख र दस्तावेजमा जनवादी क्रान्तिको कुरा गर्दछ र त्यसप्रतिको पहलकदमीमा सधै यो वा अर्को वाहनामा त्यसलाई टाढाको विषय बनाउँदै आएको छ । र, २०५२ सालदेखि आजसम्म उसले नेकपा एमालेको सहयोग र समर्थनमा संसद र संसबाहिर कामगर्दै आएको इतिहास साक्षी छ । उसको यो क्रमभ्रन बढ्दै गएको छ । वर्तमानमा हरतरहबाट ओली सरकारको बचाउ उसको अभिष्ट रहदै आएको छ । यद्यपि रकमी भाषामा उसले बीचबीचमा सरकारका नीति र कार्यक्रमको विरोध पनि गर्ने गर्दछ । ताकि, पार्टीभित्रका क्रान्तिकारी कमरेडको प्रश्नमाथि छेकवार ल्याउन काम गरोस् ।

भरखरै उक्त पार्टीले ३८ जना प्रगतिशील लेखक तथा कलाकारको सरकारी नेकपा अब सामन्तवाद तथा साम्राज्यवाद विरोधीशक्ति रहेन र एउटा देशभक्तको शक्ति पनि रहेन । त्यो अब एउटा दलाल तथा नोकरशाहको चाकडीमा सरकार चलाउनेको जमात हो । त्यसैले सरकारवादी लेखक तथा कलाकारहरू सितमिलेर प्रलेस निर्माण गर्दा माओवादी साहित्यकार तथा कलाकारमा काफीभ्रम पर्न जाने भएकाले सरकारी प्रलेस नबन्ने बक्तव्य निकालेको सन्दर्भमा मसालको यो यथास्थितिवादी बक्तब्य आएको हो र उसले साझा मान्यता बोकेको प्रलेसलाई कुनै पनि किसिमले विकसित गर्नु प्रगतिशील लेखकीय दृष्टिकोणले गलत प्रलेसवारे पनि त्यही नीति कार्यान्वयनमाजोड दिएर बक्तव्य निकाल्ने काममात्रै गरेको छैन् ।

सरकारी नेकपासित मिलेर प्रलेसमा भागबण्डाबाट प्राप्त हिस्सा पाएको छ । उक्त पार्टीको वक्तब्यमा भनिएको छ- "प्रलेसको एक्तावद्ध परम्परालाई कायम राख्न"मसालले अनुरोध गरेको छ । उक्त बक्तब्यमा पार्टीका प्रवक्ता रामप्रकाश पुरीले भनेका छन्- पार्टीले सामन्तवाद तथा साम्राज्यवादविरोधी साझा मान्यता बोकेको प्रलेसलाई कुनै पनि किसिमले विकसित गर्नु प्रगतिशील लेखकीय दृष्टिकोणले गलत भएको बताइएको छ । यो भनाइले दुई अर्थ लाग्दछ । पार्टीले यस्तो कार्यलाई विरोधीपक्षलाई फाइदा पुग्ने बताइएको छ । को हो यहाँनेर विरोधीपक्ष स्पष्ट छैन । क्रान्तिकारी कम्युनिस्टका लागि त वर्तमानका लागि विरोधीपक्ष भनेको सरकारी नेकपा नै हो ।

तर त्यसको विरोधमा लागेका प्रगतिशील लेखकलाई उसले भन्दछ- "केहीप्रगतिशील साहित्यकारहरूले प्रलेसबाट बाहिरिएको घोषणा गरेको सन्दर्भमा पार्टीले प्रलेसको एक्तावद्ध परम्परालाई कायम राख्नप्रलेसमा नै आबद्ध भएर अगाडि बढ्न अनुरोध" गरेकोछ । यहाँ नेर प्रलेसमा नै आबद्ध भएर अगाडि बढ्ने भनेको मसालकै शब्द सापटी लिएर भन्दा सरकारी नेकपाको पुच्छर समाएर सरकारी प्रलेसको एक हिस्सा बन्ने हो ।

हुकुमबहादुर सिंह

विगतमा मोहनविक्रम सिंहले पुष्पलाले नेपाली कांग्रेससित मिलेर नेपालबाट राजतन्त्रको अन्त्य गर्नु पर्दछ भनेकोमा पुष्पलाललाई कांग्रेसको पुच्छर र गद्दार समेत भनेका थिए । बिपिलाई भारतीय दलाल भनेका थिए । तर अहिले वीपीभन्दा कैयौ गुणा भारतीय र अमेरिकी दलाल बनेकोछ ओली सरकार, जसलाई मोनविक्रम राष्ट्रवादी दखिरहेका छन्

उल्लेखित बक्तब्य आफैमा विरोधाभाषपूर्ण छ । मसालका महामन्त्रीले सधैभरी पार्टीमा विरोधाभाषपूर्ण लेख तथा वाक्यहरू राखेर दुई अर्थ लाग्ने किसिमले लेख्ने परम्परालाई त्यसका प्रवक्ताले पनि पच्छाएको पाइयो । यहाँ भनिएको छ- "पार्टीले सामन्तवाद तथा साम्राज्यवादविरोधी साझा मान्यता बोकेको प्रलेसलाई कुनै पनि किसिमले विकसित गर्नु प्रगतिशील लेखकीय दृष्टिकोणले गलत भएको बताइएको छ ।" यसको सहज अर्थ प्रलेस सामन्तवाद तथा साम्राज्यवादविरोधी साझा मान्यता बोकेको एउटा संस्था हो ।

त्यसलाई कुनै पनि किसिमले विकसित गर्नु प्रगतिशील लेखकीय दृष्टिकोणले गलतहुन जान्छ भनेपछि त्यसपछि के गर्ने त ? भन्नेमा उनको उत्तर छ- पार्टीले यस्तो कार्यलाई विरोधीपक्षलाई फाइदा पुग्ने हुन्छ । त्यसैले प्रलेसको एक्तावद्ध परम्परालाई कायम राख्नप्रलेसमा नै आबद्ध भएर अगाडि बढ्न अनुरोध गरेको छ । घुमीफिरी रुम्जाटार भनेको यहि हो- घुमाइफिराई सरकानरी नेकपाभक्ति ।

यहाँ प्रलेसलाई एकताबद्ध गर्ने आधार के रहदै आएको छ । प्रवक्ता भन्दछन् -सामन्तवाद तथा साम्राज्यवादविरोधी साझा मान्यता नै त्यसको आधार हो । उनको विचारमा सरकारी नेकपाले त्यो चरित्र बोकेको छ । त्यसैले त्यसका लेखक तथा संस्कृतिककर्मीले सरकारी नेकपाको नेतृत्वमा सामन्तवाद तथा साम्राज्यवादविरोधी आन्दोलनमा भाग लिने छन् । सारांशमा मसालको दृष्टिकोणमा वर्तमान सरकारी नेकपा एउटा सामन्तवाद तथा साम्राज्यवादविरोधी शक्तिको सरकार सञ्चालन गरिरहेको छ । यो कस्तो मार्क्सवादी विश्लेषण हो ।

मसालका लागि यो कुनै नयाँ होइन । विगतमा पनि मार्क्सको दुई सय वर्षको बार्षिक उत्सव मनाउने कायक्रममा माके र एमाले, विशेषत एमालेसित मिलेर मार्क्सको प्रशंसा गर्दै तर त्यसका मूलमान्यता-सर्वहारा वर्गको अधिनायकत्व, वर्गसंघर्ष र बलप्रयोगको मार्क्सवादी सिद्धान्तमाथि आक्रमण गर्दै हातमाहात र काँधमाकाँध मिलाएर त्यसको नाममा लाखौं डलरको आम्दानी र नेपालमा ठूला ठूला होटेलहरूको मेजमानीमा सहभागी बन्यो ।

विगतमा मोहनविक्रम सिंहले पुष्पलाले नेपाली कांग्रेससित मिलेर नेपालबाट राजतन्त्रको अन्त्य गर्नु पर्दछ भनेकोमा पुष्पलाललाई कांग्रेसको पुच्छर र गद्दार समेत भनेका थिए । बिपिलाई भारतीय दलाल भनेका थिए । तर अहिले वीपीभन्दा कैयौ गुणा भारतीय र अमेरिकी दलाल बनेकोछ ओली सरकार, जसलाई मोनविक्रम राष्ट्रवादी दखिरहेका छन् ।

यसरी उनका निर्णयहरूले सारमानेपालमा गणतन्त्रलाई पछि पार्ने काम गरेको इतिहास छ र यो काम उनले उक्त कार्यगत एक्ताले भारतलाई फाइदा हुन्छ भनिरहे र अहिले पनि नेपालका कम्युनिस्ट अब यो दलाल तथा नोकरशाही वर्गको सरकार र राज्यसत्ताका विरुद्ध जनगणतन्त्रको नारा अगाडि ल्याउनु पर्छ भन्दा यसो गर्न हुँदैन, यसो गरे राजतन्त्रले पुन स्थापित हुन बल पुग्दछ भनेर फेरि एक पटक यथास्थितिवादको पुच्छर समाउन पुगेका छन् ।

नेकपा (मसाल)का प्रवक्ताले चैत्र २४ गते काठमाण्डौको भृकुटी मण्डपमा आयोजित देशभक्त जनगणतान्त्रिक मोर्चाको प्रथम सम्मेलनको उद्घाटन भाषणको क्रममाभने- "अहिले जनगणतन्त्रको नारा दिने समय भाछैन्, यसले नेपालमा राजतन्त्रको पुनस्थापनामा बल पुग्दछ । अहिले त भएकाउपलब्धीलाई जोगाएर राख्नु पर्छ ।" यो भन्दा हद दर्जाको यथास्थितिवाद के हुन सक्छ । मोहनविक्रम सिंहको नेतृत्वको पार्टीको इतिहास सधै भरी यस्तै चरम यथास्थितिवादी धरातलमा जकडिदै आएको छ ।

रूपमा क्रान्तिकारी तर सारमा यथा स्थितिवादी दक्षिणपन्थी वर्तमानमा सारमा ओली सरकारको समर्थन । उनको यो इतिहास र वर्तमानको यथास्थितिवादलाई पहिचानगर्न सक्ने क्रान्तिकारी कार्यकर्ताले यसका विरुद्ध आवाज उठाउने र नेपालमा जनगणतान्त्रिक व्यवस्थाको स्थापनामा जोड दिनु आवश्यक देखिएको छ ।

(लेखक रमेश विकल नेतृत्वको प्रलेसको केन्द्रीय समितिका एकजना सदस्य हुन् ।)

समय

● कृष्णप्रसाद महर्जन 'करेन्द्र'

'करेन्द्र'
नव वर्षको
शुभकामना दिने
लर्को छ
शुभकामना लिने पनि
लर्को छ
समय सन्दर्भ छ कि छैन
आफू त्यसमा
पर्छ कि पर्दैन
आफै कन्फ्युज छ
मिलाउन खोज्छु
मिल्दै मिल्दैन

एकै दिनमा
दुसदको जन्म
एकै दिनमा
दुसदको मरण
समस्या जटिल छ
यता फर्के'नि नहुने
उता फर्के'नि नहुने
दिन दाहाडै देखिन्छ
कोल्टे फेरेको
के खोज्छस् कानो
समयको बर्बाद
घटनाक्रम साक्षी छ
एक समय होइन,
दुई समय होइन
इतिहास साक्षी छ
आफू त इतिहासलाई
संसारमा फैलाउन लागेको
कता हराउँछ, हराउँछ
सनकको भरमा हो
दनकको भरमा हो
न लछार्न सक्यो
न पछार्न सक्यो
हयाप्पी बथ्डे हो कि
हयाप्पी न्यू यर हो
आयातित हो कि
ल्यायातित हो
अत्तोपत्तो छैन
समय आउँछ, जान्छ
कसैलाई पर्खदैन
समय मिलायो
सबैको भलो
समय मिलाउन सकेन
सबवैको कुभलो
समयको जय होस्
समयको विजय होस् .....

पढ्नैपर्ने दुई पुस्तक :

'मार्क्सवादको हाते पुस्तक' र 'सौन्दर्यको अन्वीक्षण'

काठमाडौं । 'मार्क्सवादको हाते पुस्तक' नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)का पोलिटब्यूरो सदस्य समेत रहेका लेखक इन्द्रमोहन सिंदेल 'बसन्त'ले लेखेका हुन् भने दोस्रो पुस्तक 'सौन्दर्यको अन्वीक्षण' सुपरिचित वरिष्ठ साहित्यकार प्रा.डा. जगदीशचन्द्र भण्डारीले लेखेका हुन् ।

इन्द्रमोहन सिग्देलद्वारा लिखित 'मार्क्सवादको हाते पुस्तक' शीर्षक रहेको कृतिमा मार्क्सवादका तीन संघटक अङ्ग तथा दर्शन, राजनीतिक अर्थशास्त्र र वैज्ञानिक समाजवादबारे सरल र सरस भाषामा प्रकाश पारिएको छ । नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)का महासचिव मोहन वैद्य 'किरण' ले पुस्तकको भूमिकामा लेखेजस्तै 'यसले मार्क्सवादको प्रारम्भिक अध्ययन गर्न, छोटै समयमा मार्क्सवादबारे केही बुझ्न तथा अभिरूचि जगाउन र विस्तृत अध्ययनका लागि आधार तयार पार्न राम्रो मद्दत गर्दछ ।'

पुस्तकमा मार्क्सवादी दर्शन, राजनीतिक अर्थशास्त्र र वैज्ञानिक समाजवादलाई विभिन्न उपशीर्षकमा सूक्ष्मरूपमा तीन खण्डमा सविस्तार प्रकाश पारिएको छ । पहिलो खण्डमा 'मार्क्सवादी दर्शन' मूल शीर्षकमा १. दर्शन सामान्य परिचय, दर्शनको मौलिक प्रश्न, दार्शनिक सिद्धान्त, दर्शनशास्त्रका विधि, दर्शनको वर्गीय पक्षधरताको प्रश्न, दर्शनको महत्व, २. द्वन्द्वात्मक भौतिकवाद, द्वन्द्ववाद, भौतिकवाद, द्वन्द्ववादका नियम, द्वन्द्ववादका मूलतत्वहरू अन्तरविरोध बारे, ज्ञानसिद्धान्त, सिद्धान्त र व्यवहार, ३. ऐतिहासिक भौतिकवाद, सैद्धान्तिक मान्यता, समाज

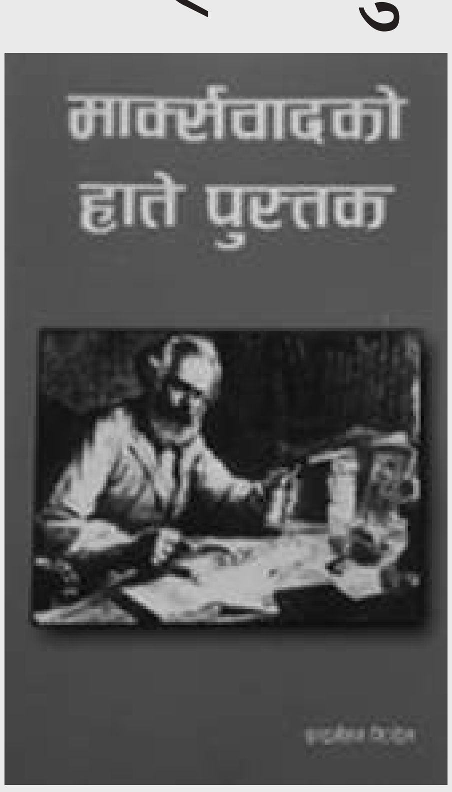

विकासको ऐतिहासिक प्रक्रिया, पुँजीवादको साम्राज्यवादमा पतन, मार्क्सवादको विकास, जस्ता उपशीर्षक राखी विषयवस्तुलाई प्रकाश पार्ने काम गरिएको छ ।

त्यसैगरी खण्ड २ मा 'राजनीतिक अर्थशास्त्र' मूल शीर्षकमा १. सामान्य परिचय, मूल्यको श्रम सिद्धान्त, माल, मूल्य, सम्पत्ति, मुद्रा, २. अर्थतन्त्र, पुँजीवादी अर्थतन्त्र, समाजवादी अर्थतन्त्र, ३. पुँजीवादी शोषण, ४. निष्कर्ष आदि शीर्षका विषयवस्तुको सरल रूपमा विश्लेषण गरिएको छ । खण्ड ३ मा 'वैज्ञानिक समाजवाद' मूल शीर्षकमा १. पृष्ठभूमि, २. सैद्धान्तिक पक्षः वैज्ञानिक समाजवादका विशेषताहरू, वर्गसंघर्ष र राज्यसत्ता, सामाजिक क्रान्ति, सर्वहारा अन्तर्राष्ट्रियतावाद, ३. कम्युनिष्ट पार्टी, तीन जादुगरी हतियार, संगठनका रूप, संघर्षका रूप उपशीर्षकमा प्रकाश पारिएको छ ।

तेस्रो खण्डमै आम कार्यदिशा : कार्यक्रम, नीति, योजना, महत्वपूर्ण सर्वहारावादी क्रान्तिहरू : पेरिस कम्युन, अक्टोबर समाजवादी क्रान्ति, चीनिया नयाँ जनवादी क्रान्ति, संगठन : राजनीतिक पार्टी, संगठनात्मक सिद्धान्त, पार्टी कार्यशैली र अन्तर्राष्ट्रिय कम्युनिस्ट आन्दोलन : विषयको थालनी

कम्युनिस्ट लिग, पहिलो अन्तर्राष्ट्रिय, दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय, तेस्रो अन्तर्राष्ट्रिय, महान बहस, रिमको गठन, मार्क्सवाद विरोधी धारहरू, सारांश आदि विषयमा पनि चर्चा गरिएको छ ।

नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)को ३ नं. प्रदेशको स्कूल विभागले प्रकाशन गरेको यो पुस्तक कम्युनिस्ट पार्टीका नेता कार्यकर्ताहरूका लागि निकै नै उपयोगी छ ।

त्यसैगरी प्रा.डा.जगदीश चन्द्र भण्डारीद्वारा लिखित 'सौन्दर्यको अन्वीक्षण' मार्क्सवादी चिन्तनको आलोक र समाजवादी यथार्थवादको मान्यतामा आधारित विभिन्न

समयमा लेखिएका समालोचनात्मक आलेखहरूका संकलन हो । यस पुस्तकमा इतिहास चेतना र मार्क्सवादी समालोचना, प्रगतिशीलता र प्रगतिवाद, समकालीनता र प्रगतिशील कविताका मूल प्रवृत्ति, जनयुद्ध : कला साहित्यको प्रतिमान, साहित्यका प्रतिमान र तिनको पहिचान, सौन्दर्य आधार, समकालीन रचना र तिनका प्रवृत्ति, लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा : पुँजीवादी विचारधारा विरुद्ध, इच्छुकका कविता : जनसमर र मुक्तिको कलात्मक अस्त्र, प्रगतिवादी नेपाली खण्डकाव्यको पर्यवेक्षण, ज्ञवालीका कविता : रक्तक्रान्तिको आराधन, आमन्त्रण र अभिव्यञ्जन, त्यो नायक : उदात्त नायकको काव्यात्मक सन्धान, आठौं महादेशमा कोलम्बस : नयाँ याथार्थलाई सार्वभौम बनाउने सफल कविता, मार्क्सवादी दर्शन : दर्शनको दर्शन, त्रिराष्ट्रियता र प्रतिरोधको महाकाव्यात्मक उद्घोषण, नवीन सौन्दर्यका सर्जक र शास्त्रकार, पृथ्वी कसको ? विचार र लयको घुलन, बेनी स्मृति : परिमित सिर्जनामध्ये एक, धारिला मानिसहरू : कविताकै सुन्दर स्थापत्य, फरक धार र अर्थात् कला र राजनीतिको फ्युजन, सुर्खेत जेलब्रेक : नवीन मूल्यगर्भित कृति, समरका स्मृतिहरू : महान् यात्राको सङ्कथन, खाण्डव-दाहन : वर्ग संघर्ष र विद्रोहको काव्यात्मक अभिव्यञ्जन आदि शीर्षकमा मार्क्सवादी साहित्य तथा सौन्दर्यका विषयमा चर्चा गरिएको छ ।

मुनी भण्डारीले प्रकाशन गरेको यो पुस्तकको मूल्य रु.३००। रहेको छ । मार्क्सवादी साहित्य तथा समाजवादी याथार्थवादी साहित्यप्रति रुचि राख्ने सबैहरूका लागि यो पुस्तक एउटा गहकिलो खुराकको रूपमा रहेको छ ।

साम्राज्यवादकै...

स्थितिको विश्लेषण गरिएको छ । यो एउटा अध्ययन गर्नु पर्ने सामाग्री हो ।

UN/DESAले सङ्कलन गरेको रिपोर्टले वैश्विक आर्थिक नीतिमा त्यस्तो कुनै अप्रत्याशित बदलाव आएन भने २०३० सम्ममा विश्वबाट गरीवि उन्मुलन गर्ने 'दिगो विकासको लक्ष' पुराहुन सक्दैन भन्ने निस्कर्ष निकालेको छ । २०१९को जनवरीसम्म प्राप्त भएका तथ्याङ्कका आधारमा यसले पूरा विश्व र अफ्रिकी तथा अतिकम विकसित देशको आर्थिक अवस्थाको आँकलन गरेको छ ।

अहिले सम्मका उपलब्धीहरूको आधारमा यो उद्देश्य पुरा हुने देखिंदैन भन्दै पृष्ठ ८८मा लेखिएको छ, "यी आधारभूत प्रक्षेपणहरूबाट यो स्पष्ट हुन्छ कि २०३०सम्म वैश्विक जनसङ्ख्याको ७ प्रतिशत भन्दा बढी जनसङ्ख्या गरीविमा रहन सक्छन् । यही स्थिति कायम रहिरहने हो भने अफ्रिका र अतिकम विकसित देशका अन्दाजी ३० प्रतिशत जनता अति गरीविमा रहने छन् । यसले वैश्विक लक्षको आँकलन गर्ने क्रममा गम्भीर कमजोरी भएको कुरालाई दर्शाउँछ ।"

यस पुस्तकमा UNCTAD लगायत माथि उल्लेख गरिएका विभिन्न क्षेत्रीय आयोगहरूले सङ्कलन गरेका रिपोर्टको पनि गहिरो विश्लेषण गरिएको छ । त्यो सबैको विस्तृत विवरण यो सङ्क्षिप्त लेखमा संभव छैन । तर, सारमा के भन्न सकिन्छ भने २०३० सम्ममा हासिल गर्ने भनी 'दिगो विकास'को जुन लक्ष संयुक्त राष्ट्रसङ्घले राखेको छ त्यो आर्थिक नीतिमा कुनै आकस्मिक परिवर्तन नआएसम्म पुरा हुन सक्दैन भन्ने उक्त सबै निकायहरूले निस्कर्ष निकालेका छन् । १९८०को दशकदेखि निरन्तर फराकिलो हुँदै गएको धनी र गरीवका बीचको आर्थिक असमानताको खाडल नै उक्त लक्ष पुराहुन नसक्ने मूल कारण हो भन्ने प्राय यिनीहरू सबैको एउटै ठहर रहेको छ ।

उक्त पुस्तकमा १९८० देखि २०१६ सम्म विश्वभरी र संयुक्त राज्य अमेरिकामा यो आर्थिक खाडल कसरी फराकिलो हुँदै गएको छ भन्ने विषयलाई एउटा लेखाचित्र (Graph) मार्फत् विश्लेषण गरिएको छ । जस अनुसार, "१९८०मा विश्वका १ प्रतिशत धनीको हातमा वैश्विक आम्दानीको करीव १६ प्रतिशत हिस्सा रहेको थियो भने २०१६मा त्यो बढेर २० प्रतिशतभन्दा माथि पुगेको छ । त्यसैगरी १९८०मा तलका ५० प्रतिशत गरीवको हातमा वैश्विक आम्दानीको करीव ८ प्रतिशत हिस्सा रहेको थियो भने त्यो २०१६मा पुग्दा ९ प्रतिशतभन्दा केहीमाथि मात्र उक्लिएको पाइन्छ । अमेरिकाको हालत त झन खराव छ ।

उक्त लेखाचित्रका अनुसार १९८०मा अमेरिकाका १ प्रतिशत धनीको हातमा कुल राष्ट्रिय सम्पत्तिको १० प्रतिशतभन्दा केही बढी रहेको थियो भने २०१६मा त्यो बढेर २० प्रतिशतको हाराहारीमा उक्लेको छ । तलका ५० प्रतिशत अमेरिकी गरीवको सम्पत्ति १९८०मा करीव २० प्रतिशत थियो भने २०१६मा पुग्दा त्यो जम्मा ११ प्रतिशत तिर ओर्लिन पुगेको छ ।" यद्यपि यो आँकडा अन्य संस्थाहरूले प्रस्तुत गरेको तथ्याङ्क संग त्यति मेल खाँदैन र अरुले प्रस्तुत गरेको भन्दा कम नै देखिन्छ तर पनि यसले वर्तमान विश्वको आर्थिक प्रवृतिलाई भने ठीक ढङ्गले औल्याएको छ ।

विश्वका अन्य संस्थानहरूले पनि यसबारे थुप्रै अनुसन्धान गरेका छन् । अहिले पनि यो आर्थिक दुरी बढ्ने क्रम पटक्कै रोकिएको छैन बरु यो अरु फराकिलो हुँदै गएको छ । कतिपय संस्थाले प्रस्तुत गरेका चित्र त झन डरलाग्दा छन् । Inequality.org eGg] website ले लेखेको छ, "२००९मा विश्वका अति धनी ३८० जनाको सम्पत्ति तलका ५० प्रतिशत जनताको कुल सम्पत्तिसंग बराबर थियो भने २०१७मा आइपुग्दा त्यति नै सम्पत्ति जम्मा ४२ जना धनीको हातमा थुप्रिन पुगेको थियो । २०१८को अन्तसम्म आईपुग्दा धनाढ्यहरूको त्यो संख्या मात्र ८ जनामा झरेको थियो भन्ने कुरा इहाक लगायतका यलष्लिभ मिडियाले बताउने गरेका छन् । सारमा भन्ने हो भने विश्वभर धनी र गरीवका बीचको आर्थिक खाडल अकल्पनीय ढङ्गले फराकिलो बन्दै गएको छ । यो अहिलेको यथार्थ हो ।

संयुक्त राष्ट्रसङ्घले यसभन्दा अगाडि पनि यही शीर्षक दिइएको पुस्तकमा विभिन्न निकायले सङ्कलन गरेका रिपोर्टको विश्लेषण गर्दै आएको थियो । यो पहिलो पटक होईन । पहिलेका प्रकाशनले उपलब्धीको अतिरञ्जना र समस्या तथा चुनौतीहरूको सामान्यीकरण गरेर साम्राज्यवादी आर्थिक नीति विश्व समृद्धिका निमित्त अचुक हतियार रहेको कुरामा बढी जोड दिने गर्दथे । राष्ट्रिय उत्पादनमा हुने बृद्धिले स्वतः जनतामा समृद्धि ल्याउँछ भन्ने उनीहरूको तर्क हुने गर्दथ्यो । तर यस पटकको अङ्कमा साम्राज्यवाद धरातलीय यथार्थतिर फर्किन वाध्य भएको देखिन्छ । उत्पादन बृद्धि गरेर मात्र समृद्धि आउन नसक्ने र समृद्धिका लागि उत्पादनमा बृद्धिका साथै आर्थिक असमानताको न्युनिकरण अनिवार्य शर्त बन्न गएको छ भन्ने कुरा यसपटक उनीहरूले जोड दिएर उठाएका छन् ।

ठीक यसै सन्दर्भमा उक्त पुस्तकको पृष्ठ ८७ मा लेखिएको छ, "२०१६को मध्यदेखि वैश्विक आर्थिक बृद्धिमा देखिएको प्रगतिले 'दिगो विकासको लक्ष' तर्फको प्रगतिलाई तीव्रता प्रदान गरेको छ । तर, कुल गार्हस्थ उत्पादनमा हुने तीव्र बृद्धिले मात्र जीवनस्तर सुधार्ने र साझा समृद्धि ल्याउने छैन । 'एउटा समुद्री ज्वारले सबै डुँगालाई माथि उठाउँछ' भन्ने मन्त्र व्यापक रूपमा खण्डित भैसकेको छ (उदाहरणका लागि हेर्नुहोस् सिग्लिज, २००२) । १९८०को दशकदेखि विश्वका प्रायः सबै देशहरूमा फराकिलो बन्दै गएको अर्थसामाजिक असमानता गरीवि न्युनिकरण गर्ने र साझा समृद्धि ल्याउने काममा अवरोध बनेको छ ।"

त्यो अवरोध कसरी हटाउन सकिन्छ त भन्ने बारे सोही पृष्ठमा लेखिएको छ, "२०३० सम्ममा गरीवि उन्मूलनको लक्ष पुरा गर्नका लागि बलियो र दिगो आर्थिक बृद्धि गर्न र आर्थिक खाडललाई उल्लेखनीय रूपमा घटाउन जरुरी छ ।" आर्थिक खाडललाई साँगुरो बनाउने विधि न्यायपूर्ण वितरण अर्थात् सामुहिक उत्पादन र वितरणको सम्बन्ध स्थापना गर्ने कुरा हो । यो पुँजीवादमा लागु हुन सक्दैन । यस बारे भने प्रकाशन मौन छ ।

पुँजीवादी युगमा धनी र गरीवका बीचको खाडल दिन प्रतिदिन झन-झन फराकिलो बन्दै जाने कुरा पुँजीवादको आम विशेषता नै हो । त्यसो हुँदा पनि, २१औं शताव्दीको पहिलो दशकसम्म यो विषय त्यति धेरै चर्चाको शीखरमा थिएन । धनी र गरीवका बीचको आर्थिक खाडल ज्यामितीय ढङ्गले फराकिलो हुन सुरुगरेको सामान्यतः १९८०को दशकदेखि साम्राज्यवादले विश्वमा नवउदारवादी आर्थिक नीति अँगाले पछि र विशेषतः २००८को आर्थिक सङ्कटबाट विश्व अर्थतन्त्र तंग्रिन थालेपछि हो ।

२०१३मा फ्रेञ्च र २०१४मा अंग्रेजी भाषामा प्रकाशित थोमस पिकेटीको महत्वपूर्ण कृति "२१औं शताव्दीमा पुँजीवाद"ले बढ्दो वैश्विक आर्थिक असमानताको कारण नवउदारवाद हो भन्ने मुद्दालाई उठाएर स्थापित गरेपछि यो विषय अहिले राष्ट्र सङ्घका आधिकारिक निकायहरूले पनि उठाउन बाध्य भएका छन् ।

उक्त पुस्तकमा विश्व साम्राज्यवादका पृष्ठपोषक निकायहरूले दुईवटा कुरा स्वीकार गरेको देखिन्छ । पहिलो, कुनै पनि देशको कुल गार्हस्थ उत्पादन बढ्दैमा त्यसबाट आम जनताको जीवनस्तर उकासिंदैन र देशमा साझा समृद्धि पनि आउँदैन । 'एउटा समुद्री ज्वारले सबै डुँगालाई माथि उठाउँछ' भन्ने मन्त्र व्यापक रूपमा खण्डित भै सकेको छ भन्ने उनीहरूको भनाईको सार यही हो । दोस्रो, १९८०को दशकदेखि फराकिलो बन्दै गएको आर्थिक असमानता गरीवि न्युनिकरण गर्ने र साझा समृद्धि ल्याउने काममा अवरोधक बनेको छ भन्ने उनीहरूको भनाईको सार नवउदारवाद असफल भएको कुराको स्वीकृति हो ।

तर यो गोहीको आँसु बाहेक केही होइन । उनीहरूले यो समस्या समाधान गर्न निकै प्रयत्नशील रहेको देखाउंछन् तर या नाटक मात्र हो । पुँजीवादी उत्पादन सम्बन्धका ठाउँमा समाजवादी उत्पादन सम्बन्ध स्थापित नगरी असमानताको खाडल साँगुरिने प्रक्रिया सुरु नै हुँदैन । यसका लागि सर्वहारा वर्गको नेतृत्व र अधिनायक्तव अन्तर्गत वैज्ञानिक समाजवादको स्थापना गर्नु अनिवार्य छ ।

यो भन्दा अगाडि मार्क्सवादी तथा बामपन्थी मात्र होइन बुर्जुवा अर्थशास्त्रीहरूले समेत नवउदारवाद असफल भएको कुरा उठाउँदै आएका थिए । यो प्रकाशन सम्म आईपुग्दा साम्राज्यवादी संस्थाहरू पनि नवउदारवादको नामै नलिई यो असफल हुँदै गएको निस्कर्ष निकाल्ने तिर पुगेका छन् । त्यसो त अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले आफ्नो निर्वाचनको समयदेखि नै नवउदारवादको विरोध गर्दै आएका हुन् । नवउदारवाद असफल भएको र यसको विकल्पमा अर्को विचार पनि स्थापित नभै सकेको वर्तमान स्थितिमा साम्राज्यवाद जनतालाई थप भ्रमदिन सक्ने अर्को प्रतिक्रियावादी विचारको खोजीमा छ भन्ने देखाउँछ । यो प्रकाशन साम्राज्यवाद आर्थिक मात्र होईन वैचारिक तथा राजनीतिक सङ्कटमा गहिरो गरी फस्दै गएको छ भन्ने कुराको स्पष्ट अभिव्यक्ति हो । यसले क्रान्तिका लागि वस्तुगत परिस्थिति अनुकुल बन्दै गएको छ भन्ने देखाउँछ । यो स्थितिमा संसार भरीका सच्चा सर्वहारावादी कम्युनिस्टहरूले क्रान्तिको विकासका लागि मार्क्सवादलाई सर्वहारा वर्गका बीचमा स्थापित गर्न र वर्ग संघर्षको उठान गर्न थप मेहनत गर्नु जरुरी छ ।

क्रान्तिकारीहरू...

धारा ८ मा यो सन्धि भएको मिति भन्दा पहिले भारत सरकारका तर्फबाट बेलायत सरकार र नेपाल सरकार बीच भएका सबै सन्धिपत्र, स्वीकारपत्र र कबुलनामाहरूलाई खारेज गरेको अवस्था र ३० अक्टोबर १९५० को नेपाल-बेलायत बीच भएको सम्झौताको धारा ८ मा पनि काठमाडौंमा भएको २१ डिसेम्बर १९२३ सन्धि तथा यस पूर्वका सम्पूर्ण सन्धिहरू, व्यवस्थाहरू र सम्झौताहरू वर्तमान सन्धि लागु भएसँगै कार्यरूपमा प्रयोग हुनबाट क्तिानीसाथ बञ्चित भएको स्पष्ट भइसक्दा पनि साम्राज्यवाद विशेषतः भारतीय विस्तारवादका दलाल सत्ताधारी बुँख्याचाहरू चुँसम्म नबोलेको मात्र हैनन् ।

ती बुँख्याचाहरूले भारतीय विस्तारवादसँग १९६५ को सन्धि नेपालको अथाह जलस्रोत सम्बन्धी विभिन्न परियोजना सन्धि, व्यापार तथा पारवहन सन्धि, बिप्पा सन्धि लगायत विभिन्न कालखण्डमा भए गरेका असमान सन्धि सम्झौता गर्दै देशलाई नङ्ग्याउँदै जनतालाई थाङ्नामा सुताई आफूहरू चाहिं पूरै ऐयासी जीवन व्यतित गर्नमै व्यस्त रहिआएका छन् ।

बर्तमानका यी कथित बाम्पन्थि बहुमतिय सरकार (मत्ताहात्ती), भ्रस्ताचार, घुसखोर कमिसनतन्त्रका महारथी देशद्रोही निकम्वा सत्तासिनहरूले पनि नेपाललाई अञ्झ अरु बरबाद गर्ने क्रममा भूमाफियाहरूसँगको मिलेमतो गरी नेपाली उर्बरा भूमिलाई मरुभूमिमा परिणत गर्दै, कृषि प्रधान देश नेपालको अर्थव्यवस्थाको मूल स्तम्भ किसान समूदायलाई बिल्लनवाठ पारी देशको अर्थव्यवस्था धरासाई पार्नु, देशका युवा पुस्तालाई बेरोजगारको चपेटामा पारी विश्व बजारमा सस्तो मजदुरीमा निर्यात गरी आएको रेमिट्यान्सले देशको अर्थव्यवस्था धान्न बाध्य बन्नु, हुँदाहुँदा हेपाहा र मिचाहा प्रवृत्तिका भारतीय विस्तारवादले अनाधिकार निर्माण गरेको नेपालको भूभाग कालापानी र लिपुलेख बिनाको नेपालको नक्कली नक्सा र सोही नक्सा सहितको निशानाछाप बेरोकटोक सरकारी कार्यालयहरूमा प्रयोगमा ल्याउनु र यस विषयमा सरकार मौन बस्नु, के यो सार्वभौमसत्ता माथि खेलवाड होइन ?

हो, अब बाँकी रहेको छ त नेपाली अनुहारका ती भारतीय विस्तारवादी दलालहरूले हाम्रो प्राण भन्दा प्यारो स्वतन्त्र सार्वभौमसत्ता सम्पन्न भूअखण्ड राष्ट्र नेपाललाई संघीय संसदबाटै भारतमा विलय गरियो वा भयो भनी प्रस्ताव पास गर्नु गराउनु । नेपालमा यस प्रकारको कालो बादल मडारिरहेको यो अत्यन्तै भयावह स्थिति सिर्जना गर्दै र हुँदै आइरहेको वर्तमान स्थितिलाई बुझपचाएर कुनै पनि स्वाभिमानी नेपालीहरू हात मुखबाँधी गुमसुम भइ बस्न सकिदैन र बस्न हुँदैन ।

ओली नेतृत्वको वर्तमान सरकार फासिस्त चरित्र निर्माण गर्दै नेपाली भूमिलाई अमेरिकी साम्राज्यवादी स्वार्थ (रणनीति) अनुरूप प्रयोग गर्न र हुनदिने मनसायका साथ त्यसैको पछि पछि आँखा चिम्लेर दगुर्न थालेको गम्भिर आशंका उब्जिन थालेको छ ।

उता स्याल कराउनु यता कुखुरा हराउनु भने जस्तै नेपालका परराष्ट्रमन्त्री अमेरिका जानु र त्यहाँ इण्डो-प्यासिफिक मिसनमा नेपाललाई सहमत गराइयो भन्ने समाचारहरू आउनु, यता नेपालमा देशलाई विखण्डन गर्न गराउन सिके राउटले आफ्नै नेतृत्वमा पृथक्तावादी पार्टी नै खोलेर खुलेयाम क्रियाशिल रहिआएका सिके राउटलाई पुरै रहस्यमय ढङ्गले आकस्मिक रूपमा रिहा गराई उनसँग त्यो पनि बेटा न बेटी अर्थात दोहरो अर्थलाग्ने भाषा प्रयोग गरी सहमति गर्नु त्तई सिके राउटको कुरा इन्डो-प्यासिफिकमा अमेरिकी रणनीतिसँग जोडिएको त छैन गम्भिर आशंका छ ।

जनयुद्ध दवाउन सेना परिचालन र आफ्नो टाउकाको मूल्य टोक्न घनिष्ट सहयोगी बनेका केपी ओलीसँग घाँटी जोडि जनयुद्ध विरोधी प्रतिक्रियावादीहरूको भाषा बोली, विप्लव नेतृत्वको नेकपा माथि प्रतिबन्ध लगाई मुलुक ब्यापि फासिष्टवाद लाद्ने अभ्यासमा लागेका ओलीको फेद समाई आनन्दित मनले जुँगा मुसार्न मै ब्यस्त छ प्रचण्ड । कम्युनिष्ट नाउँकै कलंक यिनीहरू साम्राज्यवाद विस्तारवादीहरूको टहल चाकडि र सेवा सुसारमा लाग्दालाग्दै यिनीहरूको राजनैतिक सुजबुझनै गुम भइसकेको छ, त्यसैले त यिनीहरूसँग सामन्तिका प्रतिक पूर्व राजा विरेन्द्रसँग जत्तिको राजनैतिक सुझबुझ पनि छैन । राजाले त जनयुद्ध दवाउन सेना परिचालनको हुकुम बक्सनु पऱ्यो भनि विन्ति चढाउन आएका गिरिजालाई, तिमीहरू राजनीतिज्ञ हौ, यो राजनीतिक समस्यामा सेना परिचालन होइन, राजनीतिक समस्यालाई राजनैतिक रूपले नै समस्या समाधान गर्नुपर्छ भनि फर्काएका थिए ।

कैलालीको टिकापुर घटना पनि तिनीहरूले भनेजस्तो स्थितिबाट घटेको घटना पक्कै पनि होइन । हो त उक्त घटना आफै बोक्सी आफै धामी भने जस्तै गरी तिनीहरू आफैले थारु मधेशीहरूले ज्यादती गरेका हुन भनेर पहाडी, मधेशी र थारुहरूलाई विभाजित गराउने उद्देश्यले साम्प्रादायिक षडयन्त्रमा उत्रेर प्रतिक्रियावादीहरूले गराएको घटना हो त्यो । खासमा भन्ने हो भने यी निम्छरो दलाल, सामन्ति र प्रंतिक्रियावादीहरूको निम्ति जनजागरण, जन-एक्ता,राजनैतिक गतिविधि र चहल पहल सृजना हुनु भनेको महाप्रलयकारी सुनामी उठ्नु सरह हो ।

तसर्थ उनिहरू आफ्नो बलबुट्टाले भ्याएसम्म जनजागरण, जन-एक्ता र कुनै किसिमको राजनैतिक चहलपहल विरुद्ध गएर राजनीतिक अनेकौं षड्यन्त्र र टौरतरिका अपनाई खरो उत्रने गर्छन को चरितार्थ यो कैलालीको टिकापुर घटनालाई राजनीतिक सहमतिको आधारमा टुग्यांउनुको सट्टा रेशम चौधरी लगायत ११ जनालाई जन्मकैदको गएर राजनीतिक अदालती फैसला गरेको छ । यो गम्भिर घटना हो ।

नेपालको वर्तमान स्थिति दिनानु दिन एक पछि अर्को गरी राष्ट्रिय स्वाधिनता, जनतन्त्र र जनजिविका अत्यन्तै जतिल बन्दै गइरहेको छ । के यस्तो जतिलतम स्थिति आइपरी सक्दा पनि क्रान्तिकारी देशभक्त प्रगतिशिल राष्ट्रवादी तथा जनवादीहरू हातमा दही जमाई बस्नु ठिक हो र ? कदापि ठिक होइन र ठिक मान्न सकिन्न । देशको वर्तमान स्थितिबाट राष्ट्रिय स्वाधिनता जनतन्त्र र जनजिविकालाई सुरक्षित सहज सुलभ बनाई देश र जनतालाई मुक्ति र स्वतन्त्रताको निम्ति नयाँ जनवादी क्रान्ति अपरिहार्य छ मात्र होइन, धिलो हुँदैगइरहेको छ ।

देशमा विकशित यस्तो विकराल स्थितिबाट पूर्ण रूपले सचेत भई अरु धिलो नगरी पूरै तयारिका साथ जनवादी क्रान्तिको झण्डा मूनि एकत्रितभई मृत्युलाई हाँक दिने जुझारु मनस्थितिसाथ एक ढिक्कोभई कम्मर कसेर प्रलयकारी सुनामिको रूप धारण गरी नयाँ जनवादी क्रान्ति (सशस्त्र बिद्रोह) मा उत्रनु नितान्त जरुरी छ र यो हाम्रो क्रान्तिकारी राष्ट्रिय दायित्व पनि हो ।

जनविरोधी...

बोकेर लगानी गर्न यी साम्राज्यवादी देशहरू दैडिइरहेका छन् । एशिया, अफ्रिकाका केही देशहरू सम्पन्न भएका भनिएको ती साम्राज्यवादी पुँजीपतिहरूले लगानी गरेर नै हो । यदि उनीहरूले हात झकिदिने हो भने ती देशहरू हरिकंगाल बनेका छन् ।

दलालीकरणले देश कंगाल हुने हो । समृद्धिका कुरा बेकारका हुन् । नेपाली अनुहारमा नेपाली दललालहरू विदेशीको सेवामा र लगानीमा निर्लिप्त भए पनि देश उँभो लाग्ने देखिदैन । एउटा मात्र उदाहरण लिऔं, स्ट्याण्डर्ड चार्टर वैंक नेपालको राजधानी सहर काठमाडौंको मुटुमा छ । त्यहाँ काम गर्नेहरू नेपाली त छन्, तर मुनाफभरि सबै विदेशीले लैजान्छन् । बरु सस्तोमा नेपाली श्रम र क्षमताको दोहन गरिरहेका छन् ।

अर्को कुरा, नेपालमा निर्मित केही पनि सामानका लागि कच्चा पदार्थ विदेशबाट आयात गर्नु पर्दछ । बनेका मालहरू पनि गुणस्तरहीनताका कारणले विदेशी बजारमा घैयाको भाउमा फाल्नुपर्ने भएरहेको छ । यसरी यो आयातित, दलाल तथा विदेशी प्रायोजित र निन्त्रित अर्थतन्त्रले देश उँभो लाग्दैन र देशमा न त विकास न त समृद्धि नै आउँछ ? यसो भएको खण्डमा राष्ट्रिय पुजी पनि बन्दैन र राष्ट्रिय सेवा प्रवाह पनि हुँदैन । अन्तर विरोध त केमा पनि छ भने कच्चा पदार्थ ल्याउँदा नकै महंगो छ, तर तयारी माल बस्तु सस्तोमा बेच्नुपर्ने बाध्यता छ ।।

देशमा अहिले भ्रष्टाचार भइरहेको छ । यो पुजीवादको छायाँ हो । पुँजीवादी शासन व्यवस्था र यसको पुँजी व्यवस्थापनका कारणले भएको हो । भ्रष्टाचार राताराता पुँजी आर्जन गर्ने र जसको पुँजी हुन्छ, उसकै सामाजिक इज्जत र सत्तामा पहुँच हुने भएकाले भ्रष्टाचार मौलाएका हो ।

भ्रष्टाचारको अन्त्यका लागि दलाल पुजीवादी शासन व्यवस्थाको अन्त्य नै जरुरी छ । यसको समूल नष्ट नगरिकन भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशीलताका नारा, शान्तिका कुरा, समृद्धिका गफ र विकासका ललिपप कुनै पनि संभव नै छैनन् ।

दैलेखमा...

राख्ने वक्ताहरू हर्कबहादुर शाहीले दैलेखको कम्युनिस्ट आन्दोलनमा र समग्र नेपालको कम्युनिस्ट क्रान्तिकारी आन्दोलनमा पुऱ्याएको योगदानको बारेमा चर्चा गरेका थिए । दिवंगत नेता शाहीप्रति १ मिनेट मौनधारण र शाहीको फोटोमा माल्र्यापण गरी सुरु भएको श्रद्धाञ्जली सभामा नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)का स्थायी समिति सदस्य रामसिंह श्रीस, केस तथा कर्णाली प्रदेशका पार्टी सचिव चक्रपाणी शर्मा, केस कृष्ण गुरुङ, वडा अध्यक्षहरूको तर्फबाट निरजबहादुर शाही, नेमकिपाका पूर्व वैकल्पिक केस पूर्णबहादुर शाही, विवेकशील साझाको तर्फबाट कमलापति सुवेदी, महिलाहरूको तर्फबाट कमला चन्द, चामुण्डाविन्द्रसैनी नपाकी उपप्रमुख तारा शाही, प्रदेशसभा सदस्य भीमबहादुर शाही, पहिलो संविधानसभा सदस्य जग्यबहादुर शाहीलगायतले दिवंगत नेता शाहीप्रति श्रद्धाञ्जली मन्तव्य दिंदै उहाँका योगदानबारे चर्चा गरेका थिए । कार्यक्रमको अन्तमा बोल्दै दिवंगत नेता शाहीका छोरा तथा क्रान्तिकारी माओवादीका केस एवम् दैलेख जिल्लाका इन्चार्ज समेत रहेका नेता दिपक शाहीले बुवाको सम्झना र सम्मानमा 'हर्कबहादुर शाही फाउन्डेसन' निर्माण गर्ने र ५ लाख बराबरको कोष फाउन्डेसन नाममा जम्मा गर्ने घोषणा गरे । सभाको सञ्चालन मोहन शाहीले गरेका थिए भने सभाको सुरुमा उनले क. हर्कबहादुर शाहीको संक्षिप्त परिचय पढेर सुनाएका थिए । सभामा वक्ताहरूले मृत्यु संस्कार परम्परागत रूपमा भन्दा पनि समयानुकूल परिवर्तन गर्दै लैजानु पर्ने धारणा समेत राखेका थिए ।

आरामदायी र भरपर्दो यात्राका लागि हामीलाई सम्झनुहोस्।
मितेरी यातायात एण्ड अटो प्रा.लि.
प्रधान कार्यालय : कलंकी, काठमाडौं
फोन नं. : ०१-५२२५८२१
पुष्प- ९८५१०४३२२८, ९८०४६११०६
बिक्री शर्मा गुरागाँई- ९८५१११५८०९
तेहथुम सम्पर्क : डिल्लराम रेग्मी- ९८५२०६०२५४
फोन नं. : ०२६-४६०२५४
कृपया, टिकट र रिजर्भका लागि हामीलाई सम्झनुहोस्।

रोयल बुईपा A/C जम्बो हाईस
गाईघाट-लहान-खुर्कोट हुँदै काठमाडौंसम्म
काठमाडौं सम्पर्क नम्बर
बसन्त खड्का - [illegible]
- [illegible]
इन्द्र कट्टेल - [illegible]
गाईघाट सम्पर्क नम्बर
फोन नं. [illegible]
पुरुषोत्तम खनाल - [illegible]
- [illegible]
दैनिक दिवा सेवा तथा आरामदायी र भरपर्दो यात्राको लागि हामीलाई सम्झनुहोस्।

रुद्रताल यातायात प्रा.लि.
ढोरपाटन-१, बुर्तिवाङ, बाग्लुङ
सुमो दिवा सेवा
बुर्तिवाङ, खरवाङ, हतिया, बाग्लुङ, पोखरा हुँदै काठमाडौंसम्म
काठमाडौं सम्पर्क नं. ९८१०२५१८६३
बुर्तिबाङ सम्पर्क ९८१०२५१८६४
सुझाव र सल्लाहको लागि ०१-४३५२२२२ र ९८५१०४९९५१
सेवाहरू
बुर्तिबाङ-काठमाडौं दैनिक सेवा सहित घर-घरमा पुऱ्याउने व्यवस्थाको साथै नेपालभित्रको जुनसेकै गन्तव्य स्थलको धार्मिक यात्रा, शैक्षिक भ्रमण, निजी पारिवारिक भ्रमणका लागि गाडी चाहिएमा सम्पर्क राख्नुहोला ।

हिमाल-तराई यातायात सेवा समिति
यहाँ काठमाडौंबाट सिन्धुली, बर्दियावास, ढल्के, जनकपुर, जलेश्वर, लालबन्दी, बयलवास, रामेछाप, मन्थली, च्यास्कु, भालुथोक, घुर्मी, बेतिनी, कटारी, गाईघाट, जयराम, हलेसी, दिक्तेल, मानेभञ्ज्याङ, ओखलढुंगा, सोलु, सल्लेरी, भीमान, मरिन, डुकाहासम्मको टिकट पाइन्छ।
टाटासुमो बोलेरो
(रिजर्भ चाहिएमा)
०४७-५२११६९ सिन्धुली
९८४१०१६०४९ ढुकाल बाजे
९८६०१०२३८ विश्व
९८४४२५२३८५ सानोभाई
९८४११०६९६७ संजीव
९८४५७४३०७ प्रदीप
०१-५१००४९४ कोटेश्वर
९८४४००८४०० लाल बहादुर
रिजर्भ चाहिएमा सम्पर्क
सानोभाई फलफूल एण्ड जुस भण्डार
[illegible]

आलोपालो

जनविरोधी पार्टीले छर्ने भ्रमको चिरफार

● शिवराम सुलु ●

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (नेकपा) देखि विवेकशील साझासम्मका पुँजीवादी जनविरोधी पार्टीहरूले राजनीतिक क्रान्ति सकिएको, अब आर्थिक क्रान्तिको मात्र कुरा गर्नुपर्ने यही पुँजीवादी व्यवस्था भ्रैं भ्रष्टाचार गर्ने, समृद्धि ल्याउने जस्ता अत्यन्तै भ्रुठा कुराहरू प्रचार गरेर राजनीतिक रूपमा कम सचेत जनातमा भ्रम फैलाउने काम गरेकाले यहाँ ती भ्रमहरूबारे प्रष्ट पार्ने प्रयास गरिएको छ ।

निर्वाचनको परिणाम शक्तिको अभिव्यक्ति हो, सत्यको होइन, सत्तापक्षदेखि प्रतिपक्षसम्म सबै जनविरोधी पार्टीहरूले भन्ने गरिएको एउटा कुरा के हो भने जननिर्वाचित संविधानसभाले संविधान बनाइसक्यो र निर्वाचनद्वारा नै जनअभिमत प्रकट गरिसकेपछि सकिइहाल्यो नि । पहिलो कुरा त चुनावले वा बहुमतले नै सबै ठीक हुने भए सिकिकम भारतमा बिलिन पनि ठीक हो भन्नु पर्ने हुन्छ ।

संविधानसभाले जनपक्षीय मात्र हुन्न भन्ने त रुसबाट पनि सिक्न सकिन्छ । मुख्य कुरा पुँजीवादी चुनावमा भनी मिडिया, पद, जागीर, ठेक्कापट्टा, विदेशी शक्ति केन्द्रको चलखेलको ठूलो प्रभाव हुन्छ । पुँजीवादी चुनाव घोषणापत्रको लडाइँ होइन, धेरै पैसा खर्च गर्दा मात्र जित्न सपिकन्छ । कसले धेरै जागीर दिन सक्छ, कसले धेरै ढाँट कुराहरू गर्नसक्छ भन्ने प्रतिस्पर्धा हो । त्यसैले चुनावले शक्तिको मात्र अभिव्यक्ति दिन्छ ।

यसले सत्यको अभिव्यक्ति दिदैन । महान लखक मार्कट्वाइनले भनेका छन्- यदि चुनावबाट परिवर्तन आउने भए शासकहरूले चुनाव नै अवैध घोषणा गरिदिन्थ्थे । चुनावबाट खराबले हार्ने भए र असलले जित्ने भए शासक शोषकहरूले चुनाव नै गराउँदैनथे । खोटो सिक्काले बजारबाट बिस्थापन गरे जस्तै चुनावमा पनि खराबले जित्ने हो । त्यसैले मार्क्सले संसदलाई खसीको टाउको देखाएर कुकुरको मासु बेच्ने थलो हो भन्नु भएको थियो ।

राजनीतिक क्रान्ति सम्पन्न भएको छैन । पुँजीवाद जनविरोधी पार्टीहरू जनताकै छोराछोरी राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री बन्न सक्ने भएकोले राजनीतिक क्रान्ति सम्पन्न भयो भन्छन् । पुँजीवादी निर्वाचनमा कथनी र करणी फरकफरक हुन्छ र पुँजीको शासन भएको व्यवस्थानमा पुँजीले नै जित्छ भन्ने कुराले माथि नै प्रस्ट पारीएको छ । अरु मुख्य कुरा जो जिते पनि कार्यान्वयन गर्ने र सविधान, नियम कानुनका जे छ त्यही हो । सविधान वा कानुनामा जमिन जोत्नेको, सम्पति सबैको बराबर, व्यक्तित्व विकासमा समान अवसर, रुचि अनुमानको शिक्षा र पेशा, योग्यताअनुसार काम र कामअनुसार ज्याला निशुल्क शिक्षा स्वास्थ्य, खाद्य सम्पुभुता र आवासको व्यवस्था कहाँ छ र ? शोषणमा आधारित संविधानअन्तर्गत जसले शासन गरे पनि शोषण नै मात्र हुन्छ । पहिला शोषणमा आधारित संविधानको सट्टामा समातामा आधारित संविधान चाहियो ।

नेपालका सबै नागरिकहरूलाई व्यक्तित्व विकासमा समान अवसर, शिक्षास्वास्थ्य निशुल्क, सम्पत्तिको समान वितरण, रुची अनुसारको शिक्षा, पेशा र योग्यता अनुसारको काम र काम अनसारको ज्याला भएको संविधान चाहियो । राष्ट्रिय स्वाधीनताको सुनिश्चितता, वर्गीय जातिय, क्षेत्रीय, लिंगीय, सिमान्तकृत। अलसंख्यक तथा उत्पीडितहरूमाथि भइरहेको शोषणको अन्त्य नभई नयाँ जनवादी राजनीतिक क्रान्ति कसरी सम्पन्न हुन सक्छ ?

राजनीतिकक्रान्ति पछि मात्र आर्थिक क्रान्ति हुन्छ र त्यो संभव छ पनि । चीन, रुस तथा अेरिका समेतका देशहरूमा पहिले राजनीतिक क्रान्ति भएको थियो र त्यसपछि मात्र आर्थिक क्रान्तिको संभावना अघि बढेको हो । पहिले त देश स्वतन्त्र र पराइको हातबाट मुक्तहुनु पर्‍यो नै । पछि मात्र आर्थिक क्रान्ति संभव छ । त्यहाँ राजनीतिक क्रान्तिविना आर्थिक क्रान्ति भएकै होइन ।

पुँजीवादमा २० प्रतिशत मात्र जनतार समाजवादमा ८० प्रतिशतभन्दामथिको जनतामूलधारमा समावेश भएकाहुन्छन् । पुँजीवादका मूलधारमा आएका भनिएका यी २० प्रतिशत मानिसहरूले नै ८० प्रतिशत मानिसहरूमाथि शासन गरिरहेका हुन्छन् र शोषण पनि गरिरहेका हुन्छन् । यस्तो व्यवस्थामा आम जनताले आफ्नो सर्वागीन विकास कसरी गर्न सक्छ ? पुँजीवादी घुसखोरी संस्कारले ग्रस्त ती २० प्रतिशतले आमजनताको कसरी सेवा गर्न सक्दछन् ? नगन्य वन १० वा २० प्रतिशत मानिसहरूले अवसर पाउने स्थान वा सत्तामा जनताले कसरी आफ्नो विकास गर्न पाउँछन् ? अनि कसरी हुन्छ समृद्धि ? जब समृद्धिर विकासका लागि अवसर नै छैन ।

यस कारणले पनि नेपालमा जनताको आकर्षण कम्युनिष्टप्रति भएको हो । यदि साच्चिकै समाजवादी व्यवस्था आउन हो भने देशका १०० प्रतिशत जनता अवसरबाट बञ्चित हुनु पर्दैन नै । किनकि, त्यहाँ सबैलाई समान अवसर प्रदान गरिएको हुन्छ र त्यो व्यवहारतः लागु गरिएको पनि हुन्छ ।

समाजवादी समाजमा निर्मित उच्च संस्कृति र कामअनुसारको ज्याला र क्षमताअनुसारको काम नै यसका ग्यारेन्टीका आधारहरू हुन् । पुजीवादी साम्राज्यवादी देशहरूले तीन चार शताब्दी लगाएर गरेको भनिएएको विकास र समृद्धि समाजवादी देशहरूले निकै छोटो समयमा वा ३० वा ४० वर्षमा नै पूरा गरेको विश्व इतिहास छ ।

रुस र चीनले गरेका आश्चर्यजनक उपलब्धी र प्रगति, त्यो पनि समग्र क्षेत्रमा, आफैमा विश्वमा खुल्ला पानाको उदाहरण बनेर रहेको कुरा कसैका सामु छिपेको छैन । यी देशहरूमा कुल गार्हस्थ उत्पादन त बढिरहेकै छ, त्यसमा पनि समुद्रमा पुल र कृत्रिम सूर्यको निर्माणले पनि संसारलाई चक्ति तुल्याएको छ ।

आज हामीहरू युरोपीय देशहरू निकै समृद्ध भएको कुराकानी गर्ने गर्दछौं । ती आफैले समृद्धि ल्याएर होइन, हामी जस्ता गरीब देशहरूलाई लुटेर भएका हुन् । विश्वमा उपनिवेश कायम गरेपछि यी देशहरूले गरीव देशहरूलाई निकै लुटपाट गरे । युरोपका मै हु भन्ने देशहरू बेलायत, फ्रान्स, जर्मनी, इटली, पोर्चुगल, स्पेन जस्ता देशहरूले उपनिवेश जमाएर निकै लुटपाट गरे यो विश्वमा ।

आजको सामान्य तथ्यांकले पनि पुष्टि गर्दछ कि विश्वका करीब एक दर्जन देशहरूले विश्वका करीब १८० भन्दा बढी देशहरूमाथि उपनिवेश जमाएर निकै लामो समयसम्म लुटखसोट गरे । पछिल्लो चरणमा आएर मात्र उपनिवेशको अन्त्य पनि नव उपनिवेशको अर्को झण्डा ...बाँकी ७ पेजमा

नव वर्ष २०७६ को
उपलक्ष्यमा देशविदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूमा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

सुरज शाह
प्रमुख
नेपाल आयल निगम लि.
पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय कार्यालय
भलवारी, रूपन्देही

नव वर्ष २०७६ को शुभकामना

डा.सुमन अर्याल	डा.पारस श्रेष्ठ	डा.क्रिष्टन नाभोक श्रेष्ठ
एम.बी.बी.एस., एम.डी	एम.बी.बी.एस., एम.डी	एम.बी.बी.एस., एम.डी
नशा तथा मनोरोग विशेषज्ञ	जनरल मेडिसिन फिजिसियन	मेडिकल अन्कोलोजिष्ट
एनएमसी नं. ७२६५	एनएमसी नं. ११४१०	एनएमसी नं. १८७७४
(प्रत्येक महिनाको तेस्रो शनिबार)	(प्रत्येक महिनाको पहिलो शनिबार)	(प्रत्येक महिनाको पहिलो शनिबार)

रिमाल मेडिकल हल
टीकापुर, कैलाली, ०९१५६०३१९/५६०२६७

नव वर्ष २०७६ को
उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूमा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।
जानकी ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्स परिवार
टीकापुर, कैलाली, ९८४८४३०७३८

नव वर्ष २०७६ को
उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूमा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।
पितम्बर वली
समाजसेवी
बुटवल उपमहानगरपालिका-६, रूपन्देही

CG
बनौं आदर्श नागरिक
वाइ वाइ

Butwal Lotus Language & Consultancy Pvt. Ltd.
Lila Acharya
Cell: 9847292044
E-mail: lotus.butwal@gmail.com
Keshav Acharya
Cell: 9857028942
LANGUAGES: Korean, Japanese, Hebrew, Germany, Advance English Etc.
LEARN: IELTS, TOFEL, SAT, GMAT
Butwal-8, Shrawan Path, Rupandehi
New Gyawali Complex 2nd Floor
☎ 071-503389

प्रो. नबिन पौडेल
नबिन स्वीट एण्ड चाट
देवदह, खैरेनी, रुपन्देही

हामीकहाँ शुद्ध घ्यूबाट बनेका मिठाई पाउनुको साथै घ्यू पनिर, दही, दुध आईसक्रिम र नास्ताको पनि पाईन्छ ।

साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित STC ग्यांस
तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य वस्तुहरु

प्रकाशक : वर्गदृष्टि मिडिया प्रा.लि., प्रबन्ध निर्देशक : बद्री बजगाईं, सम्पादक : इन्द्रबहादुर राउत, सहसम्पादक : सचिरनन्द महर्जन, फोटोः जय दाहाल, कार्यालय : बुद्धनगर, काठमाडौं, सम्पर्क नं. : ०१-४७८५७६३/९८५११३४८३०, इमेल : bargadristi073@gmail.com, मुद्रण : सुजल अफसेट प्रेस, बागबजार, काठमाडौं ।